

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ
อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

นางสาวสุพัตรา มาดหมาย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2554

**Guidelines for Developing the Management of Preschool Children Development
Centers under Chang Nuea Sub-District Administration Organization,
Mae Moh District, Lampang Province**

Miss Supattra Madmai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอมะเมาะ
จังหวัดลำปาง

ชื่อและนามสกุล นางสาวสุพัตรา มาคหมาย

แขนงวิชา การบริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาสาตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. เก็จกนก เอื้อวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2555

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(อาจารย์ ดร. เก็จกนก เอื้อวงศ์)

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูชาติ พ่วงสมจิตร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก** สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ผู้ศึกษา นางสาวสุพัตรา มาดหมาย **รหัสนักศึกษา** 2522301155 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** อาจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ ปีการศึกษา 2554

บทคัดย่อ

การศึกษา คั่นคว้ออิสระครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง และ (2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 2 คน เลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 4 คน ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 8 คน และตัวแทนผู้ปกครอง 16 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้แก่ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการให้บริการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมพอควร สำหรับปัญหา พบว่า เด็กบางส่วนขาดภาวะโภชนาการ ไม่มีแพทย์ร่วมตรวจสุขภาพเด็ก บุคลากรมีภาระงานมากและต้องปฏิบัติหน้าที่หลายตำแหน่ง บุคลากรไม่เคยฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ไม่มีความรู้ในการจัดทำหลักสูตร และการประเมินพัฒนาการเด็ก สื่อวัสดุอุปกรณ์งบประมาณไม่เพียงพอ อาคารสถานที่บางส่วนไม่ได้มาตรฐาน ชุมชนมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงเป็นส่วนใหญ่ ขาดการติดตามประเมินผล รวมทั้งการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่เป็นรูปธรรม (2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน พบว่า ควรมีการติดตามประเมินผลและดูแลเด็กที่ขาดภาวะโภชนาการ ควรประสานทีมแพทย์ร่วมตรวจสุขภาพเด็กประจำปี ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มเติม ควรให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย การจัดทำหลักสูตร การประเมินพัฒนาการเด็ก ควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม ควรมีการปรับปรุงอาคารสถานที่เน้นความปลอดภัย ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ชุมชน ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผล สร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และควรจัดให้มีผู้ประสานงานส่วนกลางในการดำเนินงานเครือข่าย

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบล

Independent study title: Guidelines for Developing the Management of Preschool Children Development Centers under Chang Nuea Sub-District Administration Organization, Mae Moh District, Lampang Province

Author: Miss Supattra Madmai; **ID:** 2522301155;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Ketkanok Urwongse; **Academic year:** 2011

Abstract

The purposes of this independent study were (1) to study the condition and problems of management of preschool children development centers under Chang Nuea Sub-District Administration Organization, Mae Moh District, Lampang Province; and (2) to study the guidelines for developing the management of preschool children development centers under Chang Nuea Sub-District Administration Organization, Mae Moh District, Lampang Province.

The main research informants totaling 37 people comprised one chief executive of Chang Nuea Sub-District Administration Organization, one deputy chief executive of Chang Nuea Sub-District Administration Organization, one secretary of the chief executive of Chang Nuea Sub-District Administration Organization, one permanent secretary of Chang Nuea Sub-District Administration Organization, four representatives of council members of Chang Nuea Sub-District Administration Organization, four representatives of Child Development Center Executive Committee members, eight assistant teachers of preschool children development centers, and 16 representatives of parents. The data collecting instrument was a guideline for asking questions for the focus group discussion. Data were analyzed with content analysis.

The research findings were as follows: (1) Regarding the management condition of preschool children development centers, it was found that the centers had provided experiences to enhance the development of preschool children in all of the four areas, namely, physical, emotional, social, and intellectual development; the center personnel were well experienced; and the environment and atmosphere of the centers were moderately appropriate. As for the problems, the following problems were found: some children had mal-nutritional condition; the lack of doctors to provide health checkup for the children; the center personnel had to carry heavy workloads and perform several duties; the center personnel had not been trained on safety measures; they lacked knowledge on curriculum development and evaluation of child development; insufficiency of media, equipment and budget; some parts of the buildings did not meet the building standards; the majority of community members participated by collaboration; the lack of follow-up and evaluation; and the preschool children development network was still not concretely developed. (2) Regarding the guidelines for developing the management of children development centers, the following were given: nutritional conditions of children should be monitored with care given to those with mal-nutritional condition; there should be coordination with teams of doctors to provide annual health checkup for the children; additional personnel should be provided; the personnel should receive in-service training on safety measures, curriculum development, and child development evaluation; sufficient media, equipment and budget should be provided; buildings and facilities should be improved with emphasis on safety; the community should be informed on the center's work operation; follow-up and evaluation of the center's operation should be promoted; the network for preschool children development should be created; and the central office coordinator for the network should be appointed.

Keywords: Guidelines for development, Preschool children development center, Sub-district administration organization

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระกรุณาให้คำปรึกษาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะตลอดระยะเวลาของการทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร อนุเคราะห์เป็นกรรมการสอบ ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านในแขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้สอนให้ความรู้กระบวนการทำวิจัยและวิชาการศึกษาต่างๆ จึงทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้อำนวยการวรรณิศา ใจกลม ผู้อำนวยการศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ผู้อำนวยการบุญถิ่น อินตะวงค์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนกอรกวาศพิทยาสรรค์ คุณแพตทิตา จันตะไทย รักษาการผู้อำนวยการ กองการศึกษา เทศบาลตำบลแม่เมาะ ที่ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องในการสร้างเครื่องมือ วิจัย คณะผู้บริหาร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จางเหนือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กเล็ก ซึ่งให้ ความอนุเคราะห์เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อรัตน์ คุณแม่บุญเต็ม มาดหมาย ครอบครวั มาดหมาย คุณครูสุกัญญา กันทะชัยและเพื่อนร่วมงานองค์การบริหารส่วนตำบล จางเหนือ ที่เป็น กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมาจนสำเร็จการศึกษาและขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

สุพัตรา มาดหมาย

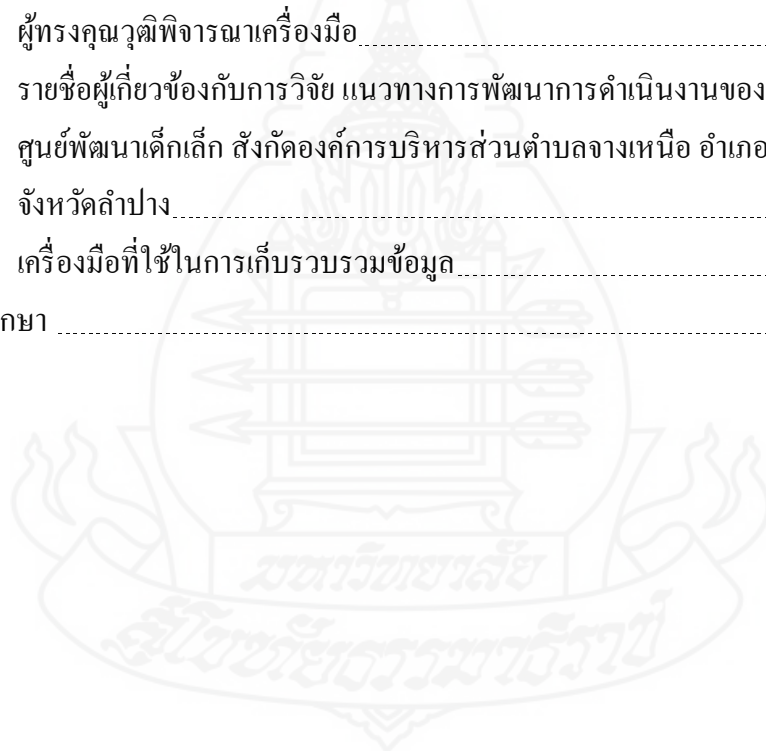
ธันวาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	8
มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	10
มาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน)ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	50
เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม	54
สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล จางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปการวิจัย	87
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	108
ก ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ	109
ข รายชื่อผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง	111
ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	114
ประวัติผู้ศึกษา	142

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ตรวจสอบ.....	75
--	----

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิด การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐาน การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	4
--	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเล็กเป็นวัยที่มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา วัยเด็กจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังในสิ่งที่ดีงาม เพราะกำลังอยู่ในช่วงเวลาสำคัญที่สุดในการพัฒนาด้านต่างๆ ถือเป็นหน้าที่หลักของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ในการส่งเสริมและพัฒนาการทุกด้าน ด้วยเหตุและผลดังกล่าว จึงก่อให้เกิด “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ขึ้นมาในชุมชน (วิจารณ์ กุลชนะรัตน์, 2548) ก่อนหน้านี้นั้นกำหนดให้อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการศาสนา กรมพัฒนาชุมชน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (เดิม) กระทั่งเมื่อมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการจัดการศึกษาเข้าไปด้วย สอดรับกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักทางการศึกษา ตามมาตรา 41 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ จึงเป็นที่มาของการจัดการศึกษาปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา ภายใต้การดูแลจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงแม้ในปัจจุบันจะเปลี่ยนมาใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่ในเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังบัญญัติไว้เช่นเดิม

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกำหนดไว้ในวงเล็บ 5 คือ ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550: 82-83)

เมื่อพิจารณาความในระเบียบและแนวนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการและจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อพัฒนาเด็กให้ได้รับความพร้อมทุกๆด้าน อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม ก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาที่สูงขึ้นไป รวมถึงจัดสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน หน้าที่หลักสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยการดำเนินการดังกล่าวเน้นให้สังคมหรือชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะสังคมหรือชุมชนถือเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่จะนำไปสู่การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

จุดของความสำเร็จในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ความต้องการที่มาจากท้องถิ่น ชุมชน ผู้บริหารและครูที่อยากจะพัฒนา ผู้บริหารพร้อมให้การสนับสนุนและติดตามงานมีผู้ประสานจากหน่วยงานต่างๆ อย่างมีความจริงใจกับการพัฒนาเด็ก เข้าใจงาน ติดตาม ติดตามดูแลพร้อมบริการและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย จึงจะทำให้งานดำเนินการไปได้สำเร็จ (วิจารณ์ กุลชนะรัตน์, 2548)

การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือเป็นงานด้านการให้บริการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง จำเป็นต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ อันได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น โดยบุคคลเหล่านี้ต่างมีความต้องการที่จะให้เด็กเล็กที่เข้าศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการดูแล เลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องศึกษาความต้องการของบุคคลเหล่านี้ว่าต้องการให้การบริการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กว่าต้องการให้ดำเนินการไปในทิศทางใด เป็นไปตามที่ชุมชนต้องการหรือได้ตามมาตรฐานหรือไม่ โดยเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กมากที่สุดและผู้ที่เป็นแกนนำซึ่งเป็นผู้ที่รับทราบปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นอย่างดีอันได้แก่ ผู้ปกครองเด็กเล็ก คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป)

องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ในฐานะเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการตามภารกิจอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมและการจัดการศึกษา ซึ่งรับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากกรมพัฒนาชุมชน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบ จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาแซ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอรอก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทาน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังตม นับเป็นเวลาเกือบ 10 ปี ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านมานั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจาง

เหนือได้ดำเนินการบริหารศูนย์ตามแนวนโยบายส่วนกลางที่เกี่ยวข้องและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นสำคัญ โดยไม่ได้ศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องมาประกอบการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จนกระทั่ง ปี 2551 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ แยกเป็น มาตรฐานด้านบุคลากร 4 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผลผลิตผู้เรียน) จำนวน 4 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น , ม.ป.ป.) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่งถือเป็นแนวปฏิบัติ โดยการบริหารจัดการตามแนวมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นข้างต้นนั้นต้องได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากชุมชน โดยเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นสำคัญ และดำเนินการให้คณะกรรมการเข้าประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ผลปรากฏว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารมีส่วนตำบลจางเหนือทุกแห่ง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (หนังสือที่ มท 0867.14/2622 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2551) ประกอบกับ ปี พ.ศ. 2553 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2547 ให้สอดคล้องกับนวัตกรรมต่างๆที่เปลี่ยนแปลงไป ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ที่เน้นให้ทุกภาคส่วนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.)

จากเหตุผลดังกล่าว ในฐานะที่ผู้ทำวิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการกำหนดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงความต้องการของชุมชนและตรงตามมาตรฐานการศึกษา(มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเตรียมพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (สมศ.) ต่อไป

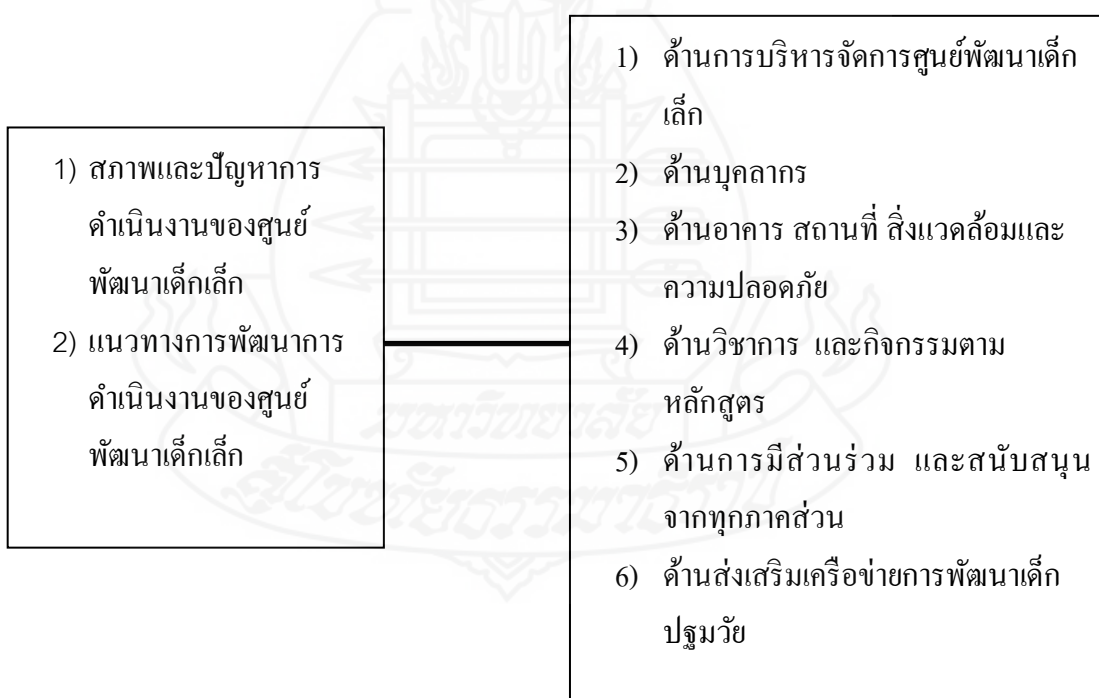
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง โดยใช้กรอบความคิด การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 มาตรฐาน คือ

ภาพที่ 1.1 กรอบความคิด การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย ได้แก่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ จำนวน 4 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ จำนวน 1 คน ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ จำนวน 4 คน ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน และตัวแทนผู้ปกครองเด็กเล็ก 16 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 37 คน

4.2 ขอบเขตระยะเวลา

เดือน กุมภาพันธ์ – สิงหาคม 2554

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ลักษณะการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภายใต้มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ได้แก่

5.1.1 *ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก* หมายถึง การบริหารด้านการบริหารงาน ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาพัสดุ การเบิกจ่ายงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การสรรหา/คัดเลือกบุคลากร การประเมิน และการพัฒนาบุคลากร

5.1.2 *ด้านบุคลากร* หมายถึง การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการ

5.1.3 *ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย* หมายถึง อาคารสถานที่ ที่ตั้ง จำนวนชั้น ทางเข้า-ออก ประตู-หน้าต่าง บันได และพื้นที่ใช้สอย ด้านสิ่งแวดล้อม แสงสว่าง เสียง รั้ว การถ่ายเทอากาศ สภาพแวดล้อม มลภาวะ พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ระเบียบ ด้านความปลอดภัย การกำหนดมาตรการป้องกันความปลอดภัย มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

5.1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง หลักสูตร การจัด ประสพการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินผล และโภชนาการ

5.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การมีส่วนร่วม ในการบริหารงานต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ อาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร และ ความสัมพันธ์ชุมชน

5.1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การส่งเสริมการ สร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับ จังหวัด

5.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ทิศทางหรือ แนวปฏิบัติที่ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าขึ้น ตามความคิดเห็นของ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ สมาชิก สภากลางการบริหารส่วนตำบลจางเหนือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแล เด็ก และผู้ปกครองเด็กเล็ก ครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้าน บุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย

5.3 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้อง เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้าน วิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้าน ส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสพการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและ สติปัญญา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ จำนวน 4 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน นาแซ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอรวก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทาน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน วังตม

5.5 เด็กเล็ก หมายถึง เด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่เข้ารับการเลี้ยงดู และพัฒนาความ พร้อมด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลจางเหนือ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงความต้องการของชุมชนและตรงตามมาตรฐานการศึกษา (มาตรฐานขั้นพื้นฐาน) และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2 เป็นแนวทางสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งอื่น ที่มีบริบทใกล้เคียงกันใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6.3 เป็นข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กเล็ก

6.4 สร้างความตระหนักแก่ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในท้องถิ่น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)
5. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
รายละเอียดคนำเสนอต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดการศึกษา เป็นภารกิจหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2552 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และต้องดำเนินการตามนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัด ตามรายละเอียดที่จะกล่าวถัดไปต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา

สังคม การสาธารณสุข การศึกษาและวัฒนธรรม มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 80 (3) และ (4) รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายฯ ดังนี้ (3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ สังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนา คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝัง ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นใน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (4) ส่งเสริมและสนับสนุน การกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันและสอดคล้อง กับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 เป็นกฎหมายหลักทางการศึกษาได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับ ใดก็ได้ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ อีกทั้ง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและ หน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2552 บัญญัติมาตรา 67 (5) องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม

องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีหน้าที่ใน การส่งเสริมและจัดการศึกษาประเภทต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ของระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการศึกษาประเภทหนึ่งที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลเข้ามาจัดการศึกษาและบริหารจัดการ ทั้งที่จัดตั้งขึ้นเอง และรับการถ่ายโอนจาก หน่วยงานราชการอื่น เช่น กรมพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา และสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช. เดิม) ปัจจุบันมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ อยู่ในสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20,000 แห่ง จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 7,853 แห่ง (สำนัก ประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น, 2554)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดได้มีนโยบายหลักในการ บริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ จัดการศึกษา จัดประสบการณ์ให้เด็กมีความพร้อมในด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา เพื่อเข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้มีนโยบายในการจัดการศึกษา และได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นมาตรฐานในการดำเนินงาน รายละเอียดได้กล่าวในหัวข้อถัดไป

2. มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป. : 1-54) ได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. มาตรฐานด้านบุคลากร
3. มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
4. มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
6. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระสำคัญของแต่ละมาตรฐาน มีดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนท้องถิ่นนั้นๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

1. ด้านการบริหารงาน

1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ ส่วน/กอง/สำนักการศึกษา โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1.1 จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน

1.1.2 จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

1.1.3 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.4 จัดทำแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจสำมะโนประชากรเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และการงบประมาณ เป็นต้น

1.1.5 จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.6 รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

กรณีที่ไม่ได้มีสถานที่ก่อสร้างเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้าง และการบริหารจัดการศูนย์ฯ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การให้บริการการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัยตามศักยภาพของเด็กเล็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไปดังนี้

1.2.1 ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคม ของปีถัดไป โดยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดภาคเรียนรวมกันแล้วไม่น้อยกว่า 230 วัน และปิดภาคเรียนตามปกติในรอบปีการศึกษาดังนี้

1) ภาคเรียนที่ 1 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 16 พฤษภาคม วันปิดภาคเรียน วันที่ 11 ตุลาคม

2) ภาคเรียนที่ 2 วันเปิดภาคเรียน วันที่ 1 พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียน วันที่ 1 เมษายน ของปีถัดไปหมายเหตุ

ก. หากวันเปิดภาคเรียนตรงกับวันหยุดราชการให้เปิดเรียนในวันทำการถัดไป

ข. กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะเปิดและปิดภาคเรียนแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ตามข้อ 1.2.1 สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ค. การกำหนดระยะเวลาเรียนรู้ การเปิดและปิดภาคเรียนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำเป็นประกาศ

1.2.2 การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่

- 1) อาหารกลางวัน
- 2) อาหารว่าง
- 3) เครื่องนอน
- 4) อาหารเสริม(นม)
- 5) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์
- 6) การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
- 7) บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเช่นเป็นศูนย์ 3 วัย และหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

1.2.3 การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.4 จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน(ด้าน ร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัยและศักยภาพของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.2.5 กรณีจำเป็นต้องใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประชุม สัมมนา ฝึกอบรม จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมอื่นใดที่เป็นประโยชน์ต่อราชการและชุมชน หรือเหตุจำเป็นอื่นที่ไม่อาจเปิดเรียนได้ตามปกติ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 15 วัน หากเป็นเหตุพิเศษที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติสาธารณะ ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สั่งปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ไม่เกิน 30 วัน โดยให้ทำคำสั่งปิดเป็นหนังสือ และต้องกำหนดการเรียนชดเชยให้ครบตามจำนวนวันที่สั่งปิด

1.2.6 ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามข้อ 1.4.5 ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคำสั่งให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หรือพนักงานจ้างอื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมการด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อม หรือการพัฒนาศูนย์ในด้านต่าง ๆ หรืองานด้านการศึกษาปฐมวัยอื่น

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่าย ดังนี้

2.1.1 ค่าอาหารเสริม(นม)

2.1.2 ค่าอาหารกลางวัน

2.1.3 ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร

2.1.4 เงินประกันสังคม ของบุคลากร

2.1.5 ค่าวัสดุการศึกษา

2.1.6 ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล

2.1.7 ทุนการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.8 อื่นๆ

โดยดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่างๆให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการจัดหางบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2.1 จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

2.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

2.2.3 จัดทำแผนจัดหาพัสดุประจำปี

2.2.4 จัดทำแผนจัดหาพัสดุ

2.2.5 ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุฯ

2.2.6 จัดทำสมุดคุมงบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการ

2.4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนัก/กอง/หัวหน้าส่วนการศึกษา หรือผู้แทนเป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาธารณสุข และผู้แทนผู้ปกครองในจำนวนที่เหมาะสม เป็นกรรมการ

2.4.2 แจ้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กสำรวจความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กเล็กแต่ละวัย

2.4.3 ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.4 จัดทำทะเบียนควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์

2.4.5 ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มาให้กับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือปฏิบัติตามระเบียบดังต่อไปนี้

2.5.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543

2.5.2 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

2.5.3 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551

2.5.4 ระเบียบ หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงานบุคคล

กรณีที่เป็นพนักงานจ้าง

3.1 การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสถานภาพ

3.1.1 ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมในโอกาส และประโยชน์ของทางราชการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

3.1.2 การกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 อัตรา มีอัตราครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน (ครู: นักเรียน) 1: 20 หากมีเศษตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป ให้เพิ่มครูผู้ดูแลเด็กได้อีก 1 คน โดยจัดการศึกษาห้องละ 20 คน (เด็กอายุ 3 ปี ขึ้นไป)

2) สำหรับอัตราผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตำแหน่งอื่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดให้มีได้ตามจำนวนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับฐานะการคลังขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ

ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การประเมินการปฏิบัติงาน

การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่นๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

กรณีที่จะต่อสัญญาจ้างของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจากผู้ดำรงตำแหน่งคนเดิมเป็นลำดับแรก กล่าวคือเมื่อสัญญาจ้างใกล้จะสิ้นสุดลง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชุมพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นพนักงานจ้างในเบื้องต้น หากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมติประเมินผลการปฏิบัติงานผู้นั้นไม่ต่ำกว่าระดับดี ก็ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาต่อสัญญาจ้างผู้นั้นต่อไป เพื่อให้การบริหารงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดผลดีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.4 การพัฒนาบุคลากร

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่รวมทั้งการอบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนการให้ทุนการศึกษา แก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้างในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้และทักษะในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ การบริหารด้านการบริหารงาน ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดหาพัสดุ การเบิกจ่ายงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การสรรหา/คัดเลือกบุคลากร การประเมิน และการพัฒนาบุคลากร

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ

เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงทางวิชาชีพ โดยได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กที่มีคุณสมบัติเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นมา ดังนั้นในมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดคุณสมบัติสถานภาพและ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ให้สอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่องตำแหน่งและวิทยฐานะพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาเทศบาล(เพิ่มเติม) ซึ่งได้กำหนดให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น แต่การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลกำหนดได้ต้องเป็นกรณีที่ได้รับการจัดสรรอัตราจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเท่านั้น ดังนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีการคัดเลือกและแต่งตั้งผู้ดูแลเด็กจากสถานภาพพนักงานจ้างเป็นตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ตามประกาศคณะกรรมการกลางดังกล่าว ให้ผู้ดูแลเด็กซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งการสรรหาเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าวโดยมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดแต่ให้มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามมาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากรนี้ไปก่อน มาตรฐานนี้จึงได้กำหนดคุณสมบัติของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น และกรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

1.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาลศึกษา หรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และ

1.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานและ

1.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

1.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/ว61 ลงวันที่ 10 มกราคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นด่วนมาก ที่ มท 0893.4/ว 476 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2551 หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0893.4/1612 ลงวันที่ 18 สิงหาคม 2552 และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากรและการบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึง การดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงานและวัตถุประสงค์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.2 วางแผนพัฒนาการศึกษาประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดผลประเมินผล

1.2.4 จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.2.5 ประสานความร่วมมือกับชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.6 เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2.7 นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

1.2.8 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

1.2.9 ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูผู้ดูแลเด็ก

2.1 กรณีมีสถานภาพเป็นข้าราชการ/พนักงานครูส่วนท้องถิ่น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

2.1.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก หรือทางอื่นที่ก.พ.กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้และ

2.1.2 ได้ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยมีหนังสือรับรองการปฏิบัติงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานซึ่งระบุถึงลักษณะงานและระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานและ

2.1.3 มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 กรณีมีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้มีคุณสมบัติการคัดเลือกและแต่งตั้งตามที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายดังนี้

2.2.1 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.2 จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และครูลักษณะตามวัย

2.2.3 ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.4 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

2.2.5 ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.2.6 อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

2.2.7 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.8 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.2.9 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.10 จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

2.2.11 จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.2.12 ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน

2.2.13 พัฒนาดนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.2.14 จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

2.2.15 จัดระบบธุรการในชั้นเรียน

2.2.16 รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

2.2.17 ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลาง
พนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป/พนักงานจ้างตามภารกิจ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

1) สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก

2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประกอบด้วย

1) ชุรการ/การเงิน/พัสดุ

2) ผู้ประกอบอาหาร

3) ภารโรง

4) ยามรักษาความปลอดภัย

5) พนักงานจ้างตำแหน่งอื่น ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่ง

มีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลาง
พนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด และระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สถานภาพ เป็นพนักงานจ้างทั่วไป / พนักงานจ้างตามภารกิจ

บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

1) ชุรการ/การเงิน/พัสดุ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(1) ทำหน้าที่ชุรการ การเงิน และพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามระเบียบ
หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2) ผู้ประกอบอาหาร มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(1) ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัย ตามหลักโภชนาการ
สำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็น โรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหาร
และเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

(2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) การโรง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(1) ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษา อาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(1) ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายการกำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1 กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

1.2 สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก สภาพแวดล้อม วิชาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3 ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อส่งเสริมสร้างความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.5 ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 2.1 นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ
- 2.2 สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย/รวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.3 กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น
- 2.4 ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.5 จัดทำแผนงานโครงการ และงบประมาณในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.6 จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม
- 2.7 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.8 จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม
- 2.9 กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
- 2.10 นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านบุคลากร คือ การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการ

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็ก

เล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อ สามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุ ส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็ก และฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ที่ตั้ง

1.1 สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่ อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณขนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรฐานป้องกันอุบัติเหตุตามมาตรฐานความจำเป็น และเหมาะสม

1.2 ไม่ควรอยู่ใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็น ต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย

1.3 พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

1.4 จำนวนชั้นของอาคาร

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

1.5 ทางเข้า – ออกตัวอาคาร

ทางเข้า – ออกจากตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่างๆ

1.6 ประตู – หน้าต่าง

ประตู – หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรง อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้อง ความสูงของขอบหน้าต่าง ควรสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 80.00 เซนติเมตร นับจากพื้น และหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใดๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

1.7 บันได

ไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมีลูกกรงและราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17

เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่อง ลูกกรง บันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

1.8 พื้นที่ใช้สอย ต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัยและ เพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย เฉลี่ย พื้นที่ใช้สอย 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวม เป็นห้องอเนกประสงค์ โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความ เหมาะสม และข้อจำกัดของพื้นที่ โดยมีแนวทางดังนี้

1.8.1 บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวก และอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2.00 ตารางเมตร ต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการดังนี้

- 1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และ แสงสว่างไม่จ้าเกินไป
- 2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ มีความสะอาด นำไปปิดฝุ่น ตากแดด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- 3) ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดี และมี เฉพาะเด็กแต่ละคน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซัก หรือ ผึ่งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค
- 4) ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์ หรือแมลงต่างๆ มารบกวน ในบริเวณ พื้นที่สำหรับนอน

1.8.2 บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้องต้องไม่ ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่าย และอยู่ ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของ เครื่องใช้ เช่น ตุ๊กตา ไม้ขีด เป็นระเบียบ และมีการยึดติดกับ ผนังหรือพื้นอย่างมั่นคง ในกรณีที่เครื่องใช้นั้นล้มได้ง่าย เหลี่ยมมุม ที่แหลมคมของเครื่องใช้ ต่างๆ ต้องหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่ม เพื่อป้องกันการกระแทกของเด็ก

1.8.3 บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มี อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม มีอุปกรณ์เครื่องใช้เพียงพอ และเหมาะสมกับ จำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องสะอาดอย่าง สมบูรณ์และควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก มีสภาพแข็งแรง และใช้ งานได้ดี

1.8.4 บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร มีเครื่องใช้ที่จำเป็น รวมทั้งที่ล้าง และเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่างๆที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

- 1) สถานที่เตรียมปรุงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปิด
- 2) มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นควันรบกวน
- 3) มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้ จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น
- 4) โต๊ะเตรียมปรุงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
- 5) ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่าย หรือมีความคม
- 6) ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อ่างที่มีก๊อกน้ำหรือท่อระบายน้ำ ถ้าใช้กะละมังต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้น อย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำได้ดีไม่เอะอะ
- 7) ล้างภาชนะ อุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะ และน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง หรือล้างด้วยน้ำไหล
- 8) ภาชนะ อุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามเช็ด วางในตะแกรงโปร่ง สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร
- 9) เหยียง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของอาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเหยียงแยกใช้ตามประเภทอาหาร อย่างน้อย 3 อัน และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

1.8.5 ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในสายตากรูผู้ดูแลเด็ก หรือ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ ต้องจัดให้มีที่ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

1.8.6 บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องให้มีบริเวณที่ใช้สำหรับทำความสะอาดเด็ก และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงฟัน ในขนาดและระดับความสูงเหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำ จะต้องมีส่วนแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศถ่ายเทโดยสะดวก พื้นไม่ลื่น แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

1.8.7 ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 ที่ ต่อเด็ก 10- 12 คน โถส้วมต้องมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นลงได้ง่าย ห้องมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูต้องไม่ใส่กลอน หรือกุญแจ และมีส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับตา กรณีไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้ว ให้เหมาะสม และปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและผู้หญิง

1.8.8 ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้กิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร หรือการนอน กำเนึงถึงความสะอาด และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมหากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้นบนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นเพดานไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า 2.00 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

1.8.9 การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 ภายในอาคาร

2.1.1 แสงสว่าง

ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติ สม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เพื่อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ ในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2 – 3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียดและมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

2.1.2 เสียง

เสียงต้องอยู่ในระดับไม่ดังเกินไป อาคารควรตั้งอยู่ในบริเวณที่ระดับเสียงเหมาะสม

2.1.3 การถ่ายเทอากาศ

ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษ ต้องมีเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศที่เหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

2.2 ภายนอกอาคาร

2.2.1 รั้ว

ควรมีรั้วกั้นบริเวณให้เป็นสัดส่วน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและควรมีทางเข้า – ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

2.2.2 สภาพแวดล้อมและมลภาวะ

ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่น หรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรค โดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

2.2.3 พื้นที่เล่นกลางแจ้ง

ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2.00 ตารางเมตร ต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัย และมีจำนวนเพียงพอสำหรับเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะ หรือในสถานที่อื่น ๆ ได้ ควรปรับใช้บริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัด หรือสวนสาธารณะในกรณีที่น่าเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์ จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

2.2.4 ระเบียง

ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร ขอบระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70.00 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้น ขึ้นไป ควรมีลูกกรงกั้นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานให้ปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.1.1 ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร

3.1.2 ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร

3.1.3 ติดตั้งปลั๊กไฟสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง

3.1.4 หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำด้วยวัสดุแตกหักง่าย หรือแหลมคม หากเป็นไม้ต้องไม่มีเสี้ยนไม้ หรือเหลี่ยมคม

3.1.5 จัดให้มีผู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูงสะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก

3.1.6 จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วมที่มีลักษณะลื่น และเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก วัสดุลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ

3.1.7 ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคารรวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม

3.1.8 มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมียุติงสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมียุติง เปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้

3.1.9 ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย

3.1.10 มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

3.2.1 มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง

3.2.2 บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

3.2.3 มีโทรศัพท์และหมายเลขฉุกเฉินของส่วนของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล ไว้เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงทีกรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อันตรายเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลประจำไว้

3.2.4 มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก

3.2.5 มีมาตรการในการรับ – ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ

3.2.6 มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่จะต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

สรุปได้ว่า การจัดตั้งอาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก นอกจากนี้บริเวณอาคารสถานที่จะต้องสะอาด มีภูมิทัศน์ที่ร่มรื่น สวยงาม และมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก ไม่มีมลภาวะเหมาะสมแก่การเรียนรู้ของเด็ก

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กอายุ 2 – 5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์หลักดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา)
2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัยโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัน
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ
4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดู ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคม ในท้องถิ่น
5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทร ของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี (5 ปี หมายถึง อายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน) บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม- วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการดังนี้

- 2.1 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
- 2.2 ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
- 2.3 พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
- 2.4 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
- 2.5 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการศึกษาเอกสารท้องถิ่นและงานวิจัย มาประกอบเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกๆด้าน

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย

1.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 2 ปี

- 1.1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- 1.1.2 ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
- 1.1.3 มีจิตใจร่าเริงเบิกบาน แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
- 1.1.4 รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
- 1.1.5 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 1.1.6 ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
- 1.1.7 สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

- 1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3 – 5 ปี
- 1.2.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 - 1.2.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
 - 1.2.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
 - 1.2.4 มีคุณธรรม จริยธรรม
 - 1.2.5 ชื่นชมและกล้าแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
 - 1.2.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
 - 1.2.7 ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความเป็นไทย
 - 1.2.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
 - 1.2.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - 1.2.10 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 - 1.2.11 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
2. คุณลักษณะตามวัย
- 2.1 คุณลักษณะตามวัยเด็ก อายุ 2 ปี
 - 2.1.1 พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 1) วิ่งคล่องขึ้นแต่ไม่สามารถหยุดได้ทันที
 - 2) เดินถอยหลังได้
 - 3) เดินขึ้นลงบันไดได้เองโดยวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนบันไดขั้นเดียว
 - 4) สลับเท้าขึ้นลงบันไดได้เมื่ออายุ 3 ปี
 - 5) หยิบของชิ้นเล็กๆ ได้แต่หลุดมือง่าย
 - 6) จัดดินสอแท่งใหญ่ๆ ได้ด้วยนิ้วชี้และนิ้วหัวแม่มือ
 - 2.1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ
 - 1) แสดงอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ด้วยคำพูด
 - 2) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เมื่อได้รับการยอมรับหรือชมเชย
 - 3) ความเป็นตัวของตัวเอง

2.1.3 พัฒนาการด้านสังคม

- 1) เล่นร่วมกับคนอื่น แต่ต่างคนต่างเล่น
- 2) เริ่มรู้จักเล่นเป็นกลุ่มกับเด็กอื่น
- 3) พยายามช่วยตนเองในเรื่องการแต่งตัว
- 4) รู้จักขอและเริ่มรู้จักให้
- 5) เริ่มรู้จักรอคอย มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

2.1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1) มีช่วงความสนใจกับของบางอย่างได้นาน 3 – 5 นาที
- 2) ชอบดูหนังสือภาพ
- 3) ชอบฟังบทกลอน นิทาน คำคล้องจอง
- 4) สนใจค้นคว้า สำรวจสิ่งต่างๆ
- 5) เริ่มประโยคคำถาม อะไร
- 6) สนใจสิ่งรอบตัว
- 7) วางของซ้อนกัน ได้ 4 – 6 ชั้น

2.2 คุณลักษณะตามวัยเด็ก อายุ 3 ปี

2.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- 2) รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- 3) เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- 4) เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้

2.2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

- 1) แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- 2) ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- 3) กลัวที่การพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

2.2.3 พัฒนาการด้านสังคม

- 1) รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- 2) ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น)
- 3) เล่นสมมติได้
- 4) รู้จักรอคอย

2.2.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1) สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกันได้
- 2) บอกชื่อของตนเองได้
- 3) ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
- 4) สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้
- 5) สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
- 6) ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองและแสดงท่าทางเลียนแบบได้
- 7) รู้จักใช้คำถาม อะไร
- 8) สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย
- 9) อยากรู้อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

2.3 คุณลักษณะตามวัยเด็ก อายุ 4 ปี

2.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- 2) รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง
- 3) เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้
- 4) เขียนรูปลิ่มเหลี่ยมตามแบบได้ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้
- 5) กระดาษกระเจงไม่ชอบอยู่เฉย

2.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ

- 1) แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- 2) เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- 3) ชอบทำทนายผู้ใหญ่
- 4) ต้องการให้มีผู้ฟัง คนสนใจ

2.3.3 พัฒนาการด้านสังคม

- 1) แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
- 2) เล่นร่วมกับคนอื่นได้
- 3) รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง
- 4) แบ่งของให้คนอื่น
- 5) เก็บของเล่นเข้าที่ได้

2.3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

- 1) จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้

- 2) บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- 3) พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำแนะนำ
- 4) สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- 5) สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- 6) รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

2.4 คุณลักษณะตามวัยเด็ก อายุ 5 ปี

2.4.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

- สามารถปฏิบัติกิจกรรมทางด้านร่างกายได้อย่างคล่องแคล่วและมั่นคง

2) พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ

- แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น

3) พัฒนาการด้านสังคม

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา

สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นและสร้างสรรค์งานตามศักยภาพ

3. การจัดประสบการณ์

3.1 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี

การจัดประสบการณ์เด็กสำหรับอายุ 2 ปี เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม ได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา

หลักการจัดประสบการณ์ ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่อไปนี้

3.1.1 เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย

3.1.2 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กด้วยวาจาและท่าทีที่อบอุ่นเป็นมิตร

3.1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการ

และพัฒนาการของเด็ก

3.1.4 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก

3.1.5 ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3.1.6 ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์เด็กอายุ 2 ปี ดังนี้

3.2.1 ดูแลสุขภาพอนามัยและตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางร่างกายจิตใจของเด็ก

3.2.2 สร้างบรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น ความไว้วางใจ และความมั่นคงทางอารมณ์

3.2.3 จัดประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้เลือก ลงมือกระทำและเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวผ่านการเล่น

3.2.4 เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่แวดล้อมและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กอย่างหลากหลาย

3.2.5 จัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้และของเล่นที่สะอาด ปลอดภัยเหมาะสมกับเด็ก

3.2.6 ใช้การสังเกตและติดตามการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

3.2.7 ให้ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับเด็ก

3.3 การจัดประสบการณ์เด็กอายุ 3 -5 ปี

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3 -5 ปี (ไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรม) เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3.3.1 หลักการจัดประสบการณ์

1) จัดประสบการณ์ผ่านการเล่นและทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและอย่างต่อเนื่อง

2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

4) จัดการประเมินพัฒนาให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

5) ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3.3.2 แนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

- 1) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- 2) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5
- 3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ
- 4) จัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้
- 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในบริบทของชุมชนนั้นๆ
- 7) จัดประสบการณ์ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 8) จัดประสบการณ์ให้เด็กทั้งที่มีการวางแผนล่วงหน้า และแผนที่เกิดจากสภาพจริง
- 9) นำชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์
- 10) ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล ใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

4. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน
3. ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์
4. ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล
6. ด้านการนิเทศการศึกษา
7. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
8. ด้านโภชนาการ
9. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ/โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียน)

10. ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.1 ด้านหลักสูตร

หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเป็น

2 ระดับ

1. ระดับอายุ 2 ปี

2. ระดับอายุ 3 -5 ปี

โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

4.1.1 ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.1.2 จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนด วัตถุประสงค์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

4.1.3 การประเมิน เป็นขั้นตอนของการสอบหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตร ไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ 2 – 5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไรเมื่อใดและอย่างไร โดยมี หลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวันดังนี้

4.2.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

- 1) กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก
- 2) กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที
- 3) กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 40 – 60 นาที
- 4) กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

4.2.2 ขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน

1) สำหรับเด็กอายุ 2 ปี

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 2 ปี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐานการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็ก ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดู ตามวิถีชีวิตประจำวัน และการเล่นของเด็กตามธรรมชาติ ที่เหมาะสมกับวัย ดังนี้

(1) การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรับประทานอาหาร การนอน การทำความสะอาดร่างกาย การขับถ่าย ตลอดจนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพอนามัยและการแสดงมารยาทที่สุภาพ นุ่มนวลแบบไทย

(2) การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นการรับรู้ของผู้เรียน ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการมองเห็น การได้ยินเสียง การลิ้มรส การได้กลิ่น และการ

สัมผัสจับต้องสิ่งต่างๆ ที่แตกต่างกันในด้านขนาด รูปร่าง ความยาว สี น้ำหนัก และผิวสัมผัส เช่น การเล่นของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกัน เป็นต้น

(3) การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ-ตา เป็นกิจกรรมที่ฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ นิ้วมือให้พร้อมที่จะหยิบจับ ฝึกการทำงานอย่างสัมพันธ์กัน ระหว่างมือและตา เช่น ร้อยลูกปัด เล่นพลาสติกสร้างสรรค์ เล่นหยอดบล็อกกรุปทรงลงกล่อง ตอกหมุด โดยรับลูกบอล ดันน้ำหรือทรายใส่ภาชนะ เป็นต้น

(4) การเคลื่อนไหวและการทรงตัว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อแขนขา มือกับนิ้วมือ และส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายทุกส่วน โดยการจัดให้เด็กเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่-เล็ก ตามความสามารถของวัย เช่น คลาน ยืน เดิน เล่นนิ้วมือ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายตามเสียงดนตรี วิ่งไล่จับ ปีนป่าย เครื่องเล่นสนาม เล่นชิงช้า ม้าโยก ลากจูงของเล่นมีล้อ จักรยานสามล้อ เป็นต้น

(5) การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเลี้ยงดูในการตอบสนองความต้องการของเด็กด้านจิตใจ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุข เช่น อุ้ม โอบกอด ตอบสนองต่อความรู้สึกที่เด็กแสดงออก เป็นต้น

(6) การส่งเสริมทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นรวมกลุ่มกับผู้อื่น แบ่งปัน รู้จักรอคอย เป็นต้น

(7) การส่งเสริมทักษะทางภาษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้เปล่งเสียง เลียนเสียงพูดของผู้คน เสียงสัตว์ต่างๆ รู้จักชื่อเรียกของตนเอง ชื่อพ่อแม่หรือผู้คนใกล้ชิด และชื่อสิ่งต่างๆ รอบตัว ตลอดจนรู้จักสื่อความหมายด้วยคำพูดและท่าทาง เช่น ชี้ชวนและสอนให้รู้จักเรียกสิ่งต่างๆ จากของจริง เล่านิทานหรือร้องเพลงง่ายๆ ให้ฟัง เป็นต้น

(8) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ตามจินตนาการของตนเอง เช่น จิตเขียนวาดรูป เล่นบทบาทสมมุติ ทำกิจกรรมศิลปะ เล่นของเล่นสร้างสรรค์ เป็นต้น

2) สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี

(1) การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี ฯลฯ

(2) การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดย让孩子ได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อมใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

(3) การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อแบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

(4) การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

(5) การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกตจำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทดลองศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย อย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

(6) การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาที่ให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

(7) การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและความคิดเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตาม

จินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้รูปทรงต่างๆ ฯลฯ

4.3 ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้นไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้านบรรลุจุดหมายตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.1 จุดประสงค์ของการเขียนแผนการจัดประสบการณ์

- 1) เพื่อให้ผู้สอนวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- 2) เพื่อให้ผู้สอนนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้บรรลุตามจุดหมายที่กำหนด

4.3.2 การทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้สอนควรดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียด จนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น เช่น คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ข้อมูลพัฒนาการเด็ก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
- 2) วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่ประสงค์(จุดมุ่งหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ของเด็กอายุ 2 – 5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ของเด็กอายุ 2 -5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้
- 3) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรปฐมวัยส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
- 4) กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยคือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัด

ประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยการจัดประสบการณ์ตามความสนใจของเด็ก โดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

5) จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบการบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น สำหรับการจัดประสบการณ์แบบหน่วย ผู้สอนต้องกำหนดหัวเรื่องโดยใช้เป็นแกนกลางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก การกำหนดหัวเรื่องสามารถทำได้ 3 วิธี

- (1) เด็กเป็นผู้กำหนด
- (2) ผู้สอนและเด็กร่วมกันกำหนด
- (3) ผู้สอนเป็นผู้กำหนด

6) เขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับชอบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

(1) นำหน่วยการจัดประสบการณ์มากำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้เมื่อได้หน่วยการจัดประสบการณ์แล้ว ผู้สอนกำหนดรายละเอียดสาระการเรียนรู้ให้เข้ากับหัวเรื่องหน่วยการจัดประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ประกอบด้วยประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรรู้ ซึ่งสาระที่ควรรู้ในหลักสูตรนั้นเป็นสาระที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียดในเนื้อหาให้ ทั้งนี้เพื่อประสงค์ให้สามารถยืดหยุ่นได้โดยงานสะดวกต่อการปรับให้เหมาะสมกับความสนใจและสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเด็ก

(2) สังเกตหรือระดมความคิดจากเด็ก ผู้สอนจะสนทนากับเด็ก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กมีประสบการณ์เดิมในหัวเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด เด็กอยากทราบอะไรเพิ่มเติม และผู้สอนควรตรวจสอบหลักสูตรเพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่เด็กควรรู้ในหน่วยหรือหัวเรื่องนั้นๆ

(3) เขียนแผนการจัดประสบการณ์ เมื่อได้ขอบข่ายสาระที่เด็กต้องการเรียนรู้และสาระที่ผู้สอนคิดว่าเด็กควรรู้เพิ่มแล้ว ผู้สอนต้องเขียนแผนการจัดประสบการณ์ โดยคำนึงถึงมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในเด็กแต่ละกลุ่มอายุที่ผู้สอนรับผิดชอบประสบการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิด สื่อ กิจกรรม และการประเมิน

4.4 ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้

สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวบรวมเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง

แนวทางการดำเนินการใช้สื่อ

- 4.4.1 ใช้สื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ และสื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.4.2 ใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่อย่างหลากหลาย ทั้งที่บ้าน ศูนย์ฯ ชุมชน
- 4.4.3 ใช้สื่อที่คำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวเด็ก
- 4.4.4 ใช้สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยบูรณาการผ่านการเล่น และเน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยการกระทำโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

4.4.5 ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์

4.4.6 บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

4.4.7 เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

4.4.8 เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เช่น ซีดีรอม วีดิทัศน์

4.4.9 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยร่วมจัดหาสื่อ

4.5 ด้านการวัดและประเมินผล

ให้ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลังเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ รวมทั้งการตรวจสอบการจัดทำสมุดประจำชั้นและสมุดประจำตัวนักเรียนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 2 -5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายและหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควรรียดหลัก ดังนี้

4.5.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก

4.5.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี

4.5.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรม

ประจำวัน

4.5.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึก

ไว้เป็นหลักฐาน

4.5.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆด้าน ไม่ควรใช้วิธีการทดสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 2 – 5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

4.6 ด้านการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการ เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตรฯ การใช้วิธีการนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอ และเป็นระบบ

4.7 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนด ในหลักสูตรหรือสังคมคาดหวัง ซึ่งดำเนินการ โดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียนโดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

4.8 ด้านโภชนาการ

การดำเนินงานโภชนาการใช้แนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย ซึ่งงานโภชนาการที่สำคัญมี 2 ส่วนคือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น

การติดตามผลการดำเนินงานโภชนาการ

หลังจากที่ให้คำแนะนำกับพ่อแม่/ผู้ปกครองเด็ก และดำเนินการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหาแล้ว จะต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานนั้น เพื่อดูว่าวิธีการส่งเสริมภาวะโภชนาการหรือแก้ไขปัญหานั้น ได้ผลเป็นอย่างไร

4.8.1 ในกรณีที่เด็กมีการเจริญเติบโต ติดตามโดยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงตามปกติ

4.8.2 ในกรณีที่เด็กอยู่ในระดับเสี่ยง ต่อการขาดอาหาร(น้ำหนักค่อนข้างน้อย ค่อนข้างเตี้ย ค่อนข้างผอม หรือเสี่ยงต่อภาวะอ้วน (เริ่มอ้วนหรืออ้วน) ให้ติดตามโดยการชั่งน้ำหนักทุกเดือนละวัดส่วนสูงทุก 3 เดือน เมื่อชั่งน้ำหนัก – วัดส่วนสูงแล้ว นำน้ำหนักส่วนสูงมาจุดลงในกราฟฯ ทั้ง 3 ตัวชี้วัด เพื่อดูว่า

1) เด็กมีแนวโน้มการเจริญเติบโตเป็นอย่างไร

2) ภาวะโภชนาการเปลี่ยนแปลงหรือไม่

เด็กอาจมีภาวะโภชนาการเหมือนเดิม แต่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กเปลี่ยนแปลงให้ดูว่า เปลี่ยนไปในทิศทางดีขึ้น เท่าเดิม หรือแย่ลง (รายละเอียดดูในหัวข้อแปลผลและแจ้งผล) ในกรณีที่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กเปลี่ยนแปลงดีขึ้น แสดงว่า การกินอาหารดีแล้ว หรือวิธีการแก้ไขปัญหานั้นดีแล้ว ให้ทำต่อไป

ในกรณีที่เส้นการเจริญเติบโตของเด็กไม่เปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงไปในทางแย่ลง แสดงว่าการกินอาหารของเด็กยังไม่เพียงพอ หรือวิธีการแก้ไขนั้น ยังไม่ดีต้องปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ไขใหม่

4.9 ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ/โครงการที่ส่งเสริมผู้เรียน)

4.9.1 กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่ วันสำคัญทางศาสนา ฯลฯ

4.9.2 โครงการต่างๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.10 ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยใช้มาตรฐานการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐาน และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะตามวัย พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา การจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์

มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545 มาตรา 26 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกัน ทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทาง

สังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่างๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครองและครู

1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการวัดประสพการณ์การเรียนรู้ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน ท้องถิ่น ทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ

ระดมทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรม ศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน ในการดำเนินงานและการพัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชนได้ ดังนี้

5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์กับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.4 จัดให้มีมุมเรียนรู้ผู้ปกครอง

5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเข้าร่วมใน โอกาสต่างๆ

5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และผลงานเด็ก

5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่นนั้นๆ

5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ ฯลฯ

5.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชน เกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์บุคลากร และ อื่นๆ

การให้บริหารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่น ๆ แก่ชุมชนได้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน หรือประชาชนภายในท้องถิ่น ในวันสำคัญต่างๆ หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

2. ด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่างๆ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวัสดุครุภัณฑ์ต่าง เพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือประชาชน

3. ด้านวิชาการ สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการด้านวิชาการ สารสนเทศหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และชุมชนในการค้นคว้า ศึกษาต่างๆ

4. ด้านการเผยแพร่ความรู้ให้กับชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถให้บริการแก่ประชาชน หรือชุมชนในท้องถิ่น โดยให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือครูผู้ดูแลเด็ก เป็นวิทยากรในการเผยแพร่ความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย

5. ด้านการให้บริการสาธารณะ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการให้บริการสาธารณะแก่ชุมชน หรือประชาชนได้ ตามบริบทหรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากชุมชน

1. การสนับสนุนวัสดุ สื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่างๆ

ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านวัสดุ สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น

2. บริจาคเงินสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ

ชุมชนสามารถบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ รวมทั้งการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3. ให้ความรู้โดยปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชน หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ

ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้มีความรู้จากหน่วยงานต่างๆ มาถ่ายทอดความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ชุมชนสามารถให้การสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในชุมชนต่างๆ โดยให้เด็กปฐมวัยเข้าไปเรียนรู้จากสถานที่จริง

5. ให้ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ชุมชน สามารถให้การสนับสนุนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้แก่

1. ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์ฯ ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ อาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร และความสัมพันธ์ชุมชน

มาตรฐานที่ 6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- 1.2 เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก
- 1.3 เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.4 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทาง

- 2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.2 จัดทำแผน ปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการ
- 2.3 ส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณาเห็นชอบ
- 2.4 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.5 ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนดไว้

2.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด
หมายเหตุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปรับรูปแบบ และกิจกรรมภายใต้
ความร่วมมือได้ตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น

3. การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานผู้จัดการศึกษาปฐมวัยมีบทบาท
หน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามศักยภาพ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ
และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3.3 ประเมินผลการพัฒนา

3.4 สนับสนุนให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความก้าวหน้าในวิชาชีพและมี
ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ การส่งเสริมการ
สร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับ
จังหวัด ระดับภาค

จากมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าว
มาแล้ว สรุปได้ว่ามาตรฐานดังกล่าว สามารถช่วยให้การดำเนินงานพัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีคุณภาพ
และเหมาะสม ซึ่งจะเป็แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นคือปฏิบัติให้เป็นทิศทางเดียวกันและจะส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มี
ประสิทธิภาพและทำให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา
(ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน
การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพ รายละเอียดจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

3. มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย ได้มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน) และเกณฑ์การประเมินศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน จำนวน 12 มาตรฐาน 43 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านบุคลากร 4 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านปัจจัย 4 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านผลผลิต (ผู้เรียน) จำนวน 4 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ และมีเกณฑ์การพิจารณาตามมาตรฐานดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ /ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบหมั่น พัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 1.1 มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 มีความรักเด็ก ขยัน อดทน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 มีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1.4 กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย/การศึกษานูบาล หรือจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย/การศึกษานูบาล หรือเทียบเท่าขึ้นไป

ตัวบ่งชี้ที่ 1.5 หมั่นพัฒนาตนเอง หรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

มาตรฐานที่ 2 ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 มีความรู้ความเข้าใจในหลักการการจัดการศึกษาปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก

ตัวบ่งชี้ที่ 2.3 มีความสามารถในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 มีการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงเหมาะสมตามวัย

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ 3.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 มีวิสัยทัศน์ และภาวะความเป็นผู้นำ

มาตรฐานที่ 4 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.1 ผู้ปกครองและชุมชนในพื้นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพึงพอใจคุณภาพของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 4.2 ผู้ปกครองและชุมชนในพื้นที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความพึงพอใจหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแลเด็ก ในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการช่วยเหลือด้านอื่นๆแก่ชุมชน และส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมอง ตอบสนองความสนใจและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 6.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้ที่ 6.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านดนตรี ศิลปะและการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ 6.4 จัดกิจกรรมสืบสานและสร้างสรรค์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 6.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อม และการบริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 7.1 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 7.2 มีการให้บริการที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 7.3 จัดห้องเรียน พื้นที่สีเขียว สนามเด็กเล่น และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ ให้อยู่ในสภาพใ้ใช้การได้ดี

มาตรฐานที่ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรศาสนา สถาบันทางวิชาการ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการให้บริการด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วิชาการและอื่น ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 เป็นแหล่งวิทยาการในการให้ความรู้และบริการชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ 8.3 มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 มีวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามข้อตกลงเบื้องต้น

ตัวบ่งชี้ที่ 9.2 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 9.3 ประหยัด ใช้สิ่งของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

ตัวบ่งชี้ที่ 9.4 มีมารยาท ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 มีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก

ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 มีทักษะในการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5

ตัวบ่งชี้ที่ 10.3 มีทักษะในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้ที่ 10.4 มีทักษะในการสังเกตและสำรวจ

ตัวบ่งชี้ที่ 10.5 มีความรู้ในเรื่องตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ

รอบตัว

มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 11.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 11.2 มีน้ำหนักร่างกายส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ 12.1 สนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ

ตัวบ่งชี้ที่ 12.2 สนใจและร่วมกิจกรรมด้านดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้ที่ 12.3 สนใจและร่วมกิจกรรมการออกกำลังกาย

จากมาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ มาตรฐานการศึกษาดังกล่าว สามารถช่วยให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนการให้ความสำคัญของการจัดประสบการณ์ การ

อบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของประชาชนตั้งแต่แรกเกิดเพื่อวางรากฐาน การพัฒนาคนอย่างเป็นระบบ ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานตั้งแต่ 2 ขวบเป็นต้นไป โดยมุ่งหวังการเตรียมความพร้อมของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

นักการศึกษา และนักบริหารได้ให้ความหมายและขั้นตอนของการจัดสนทนากลุ่ม ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้รวบรวมและสรุปความหมาย และขั้นตอนของการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

4.1 ความหมายการจัดสนทนากลุ่ม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (ม.ป.ป.) การสนทนากลุ่ม หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิด และแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

สุรเจต ไชยพันธ์พงษ์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการจัดสนทนากลุ่มไว้ว่า การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) มักถูกกำหนดให้ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งมีศักยภาพ และข้อจำกัด โดยมีผู้นิยามกันอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการจัดสนทนากลุ่ม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการจัดสนทนากลุ่ม เป็นการอภิปรายที่มีแบบแผนอันเป็นกิจกรรมกลุ่มในสภาพแวดล้อมสังคม ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้กลุ่มดังกล่าวสร้างผลการวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้

การจัดสนทนากลุ่ม เป็นกลุ่มของบุคคลที่ถูกเลือกโดยรวมถึงผู้วิจัย เพื่อทำการอภิปราย และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆในหัวข้อการวิจัย เป็นรูปแบบของการสัมภาษณ์กลุ่มและมีความสำคัญที่ใช้ในการแยกแยะระหว่างของมากกว่าสองสิ่ง การสัมภาษณ์กลุ่มเกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลในเวลาเดียวกัน โดยเน้นคำถามและการตอบสนองกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่ม ในการสนทนา อย่างไรก็ตามการจัดสนทนากลุ่ม ต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ต่อกันภายในกลุ่ม บนพื้นฐานของประเด็นที่ผู้วิจัยเสนอ

ดังนั้น คุณลักษณะหลักที่บ่งบอกการเป็นกลุ่มสนทนาที่ดี คือ การมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และการนำเสนอข้อมูลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม

4.2 ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม

4.2.1 กำหนดวัตถุประสงค์

4.2.2 กำหนดกลุ่มผู้ร่วมงานและบุคคลกลุ่มเป้าหมาย

- 4.2.3 วางแผนเรื่องระยะเวลาและตารางเวลาการสนทนา
- 4.2.4 ออกแบบแนวคำถามที่จะใช้
- 4.2.5 ทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น
- 4.2.6 ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินการสนทนา และผู้จัดบันทึก
- 4.2.7 คัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา และส่งบัตรเชิญผู้เข้าร่วมสนทนา
- 4.2.8 การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม เช่น จัดตำแหน่งที่นั่ง จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ เป็นต้น
- 4.2.9 แจ้งสถานที่ให้ผู้เข้าร่วมสนทนาทราบล่วงหน้า 2 วัน
- 4.2.10 จัดกลุ่มสนทนา
- 4.2.11 สรุปผลการประชุม วิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2.12 การเขียนรายงาน

4.3 การดำเนินการสนทนากลุ่ม

- 4.3.1 แนะนำตนเองและทีมงาน ประกอบด้วย พิธีกร ผู้จัดบันทึก และผู้บริการทั่วไปโดยปกติไม่ควรให้มีผู้สังเกตการณ์ อาจมีผลต่อการแสดงออก
- 4.3.2 อธิบายถึงจุดมุ่งหมายในการมาทำสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 4.3.3 เริ่มเกริ่นนำด้วยคำถามอ่อนเครื่องสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง
- 4.3.4 เมื่อเริ่มคุ้นเคย เริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่จัดเตรียมไว้ทั้งช่วงให้มีการถกประเด็นและโต้แย้งกันให้พอสมควร
- 4.3.5 สร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ควบคุมเกมไม่ให้หยุดนิ่งอย่าซักคนใดคนหนึ่งจนเกินไป คำถามที่ถามไม่ควรถามคนเดียว อย่าซักรายตัว
- 4.3.6 ในการนั่งสนทนา พยายามอย่าให้เกิดการข่มทางความคิด หรือชักนำผู้อื่นให้เห็นคล้อยตามกับผู้ที่พูดเก่ง สร้างบรรยากาศให้คนที่ไม่ค่อยพูดได้แสดงความคิดเห็นออกมาให้ได้
- 4.3.7 พิธีกรควรเป็นผู้คุมเกมซักถาม มีพรสวรรค์ในการพูดคุย จังหวะการถามดีถามช้าๆละเอียดควรมีการพูดแทรกตลอดอย่างเหมาะสมด้วยและในการดำเนินการสนทนากลุ่มยังมีปัจจัยที่จำเป็น ดังนี้

- 1) กระดาษสำหรับจัดบันทึกและดินสอ
- 2) ชาร์ตหรือกระดานดำ
- 3) บทสคริปการสนทนากลุ่ม
- 4) รายชื่อผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

- 5) ผู้จัดบันทึกการสนทนา
- 6) เครื่องบันทึกเสียง
- 7) ป้ายชื่อ
- 8) การสร้างบรรยากาศให้สดชื่น
- 9) นาฬิกาจับเวลา

5. สภาพทั่วไปของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อยู่ในความรับผิดชอบ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง จำนวน 4 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาแซ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอรวก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทาน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังตม ทุกแห่ง เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับถ่ายโอนมาจากกรมพัฒนาชุมชน มีวิสัยทัศน์ คือ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กให้มีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เน้นการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน) ที่ผ่านมา พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ไม่ผ่านมาตรฐานที่ 8 ด้านการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กร ศาสนา สถาบันทางวิชาการ องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 8.2 เป็นแหล่งวิชาการในการให้ความรู้และบริการชุมชน และตัวบ่งชี้ที่ 8.3 มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สรุปได้ดังนี้

5.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาแซ่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาแซ่ ตั้งอยู่ที่ บ้านนาแซ่ หมู่ที่ 2 สภาพทั่วไปด้านอาคารสถานที่ เป็นอาคารตึกชั้นเดียวติดถนนสายหลักของหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย ห้องเรียน 1 ห้อง ห้องน้ำชาย-หญิง 2 ห้อง ห้องอาบน้ำ 1 ห้อง ห้องนอน 1 ห้อง และห้องประกอบอาหาร 1 ห้อง ด้านบุคลากร มีครู 2 คน ทุกคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ผู้ประกอบอาหาร 1 คน มีจำนวน จำนวนเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2554 มีทั้งหมด 27 คน

5.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอรวก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอรวก ตั้งอยู่ที่ บ้านกอรวก หมู่ที่ 3 สภาพทั่วไปด้านอาคารสถานที่ เป็นอาคารครึ่งตึกครึ่งไม้ชั้นเดียวติดถนนสายหลักของหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

ห้องเรียน 2 ห้อง ห้องน้ำชาย-หญิง 2 ห้อง และห้องประกอบอาหาร 1 ห้อง ด้านบุคลากร มีครู 3 คน ทุกคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย ปี 2553 ในจำนวนนี้มี 1 คนที่ได้รับรางวัลครูผู้ดูแลเด็กดีเด่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ผู้ประกอบอาหาร 1 คน มีจำนวน จำนวนเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2554 มีทั้งหมด 40 คน

5.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทาน ตั้งอยู่ที่ บ้านทาน หมู่ที่ 4 สภาพทั่วไปด้านอาคารสถานที่ เป็นอาคารตึกชั้นเดียวติดถนนสายหลักของหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย ห้องเรียน 1 ห้อง ห้องน้ำชาย-หญิง 2 ห้อง ห้องอาบน้ำ 1 ห้อง ห้องนอน 1 ห้อง และห้องประกอบอาหาร 1 ห้อง ด้านบุคลากร มีครู 2 คน ทุกคนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย และ ปี 2554 ได้รับรางวัลครูผู้ดูแลเด็กดีเด่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ผู้ประกอบอาหาร 1 คน มีจำนวน จำนวนเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2554 มีทั้งหมด 32 คน

5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังตม

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านวังตม ตั้งอยู่ที่ บ้านวังตม หมู่ที่ 5 สภาพทั่วไปด้านอาคารสถานที่ เป็นอาคารตึกชั้นเดียวติดถนนสายหลักของหมู่บ้าน ประกอบไปด้วย ห้องเรียน 1 ห้อง ห้องน้ำชาย-หญิง 2 ห้อง ห้องอาบน้ำ 1 ห้อง ห้องนอน 1 ห้อง ห้องเก็บของ 1 ห้อง และอาคารประกอบอาหาร 1 หลัง ห้องด้านบุคลากร มีครู 1 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย มีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 7 คน ผู้ประกอบอาหาร 1 คน มีจำนวน จำนวนเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2554 มีทั้งหมด 26 คน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จรรยา ชินสี (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันยังพบปัญหาบุคลากรขาดประสบการณ์ ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ งบประมาณไม่เพียงพอการเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่ได้มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่มีความร่มรื่นที่จะตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมภายในการจัดมุมประสบการณ์ไม่ครอบคลุมกิจกรรมเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อุปกรณ์และสื่อการเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีการกำหนดนโยบายและแผนที่จะพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย ครู

ผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนา โดยการให้
 ทุนการศึกษาต่อแต่ยังไม่ครบทุกคน ไม่มีบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปนิเทศการ
 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเด็กเล็กมีสุขภาพฟันผุ สำหรับแนวทางพัฒนา พบว่า ควรสร้าง
 แรงจูงใจและจัดสวัสดิการแก่บุคลากรให้มากขึ้น ประสานงานร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 ในการจัดจ้างบุคลากรในตำแหน่งนักการเพื่อปฏิบัติหน้าที่หมุนเวียนในแต่ละศูนย์ กำหนดเกณฑ์
 การจัดสรรงบประมาณในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการจัด
 การศึกษาให้เป็นแนวเดียวกัน ปรับปรุงอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมให้มีมาตรฐานด้านความ
 ปลอดภัย ควรให้ความรู้เรื่องการผลิตสื่อ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการแก่ครู
 ผู้ดูแลเด็ก พัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงและหลากหลายรูปแบบ ให้ความรู้เรื่องกรณีพิเศษแก่บุคลากรที่
 รับผิดชอบ และขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องการดูแล
 และป้องกันสภาพฟันผุ

ฉิมชนต์ ปัทมเสรี (2548: 72-73) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนา
 เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า 1) สภาพการบริหารงานศูนย์
 พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารงาน
 อยู่ในระดับปานกลาง อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือด้านงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง 5
 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ ด้าน
 งานวิชาการ ด้านงานบุคลากร และด้านงาน ความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ โดยมี
 สาระสำคัญแต่ละด้านดังนี้ 1.1 ด้านงานกิจการนักเรียน มีการจัดเวลาให้เด็กได้นอนหลับพักผ่อน
 อย่างเหมาะสมตามวัย 1.2 ด้านงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ห้องเรียน มีแสงสว่างเพียงพอมี
 ความสะอาดถูกสุขลักษณะและปลอดภัย 1.3 ด้านงานธุรการ การเงินและพัสดุ มีการสนับสนุนการ
 จัดบริการอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) และอาหารว่าง มีเพียงพอกับความต้องการ 1.4 ด้าน
 งานวิชาการ มี การนำเอาเทคนิควิธีการใหม่ๆมาใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดมุมแสดงผลงานเด็ก
 1.5 ด้านบุคลากร ผู้บริหาร มีความรู้ ความสามารถในงานวิชาการและบริหารจัดการ 1.6 ด้าน
 ความสัมพันธ์กับชุมชน และการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์ ผลงานข่าวสารและกิจกรรม
 ต่างๆให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ 2) ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานีในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย อยู่ในระดับปานกลาง
 3 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านงานวิชาการ ด้านงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และด้านงาน
 บุคลากร อยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านงานธุรการ ด้านการเงินและพัสดุ ด้านงาน
 ความสัมพันธ์กับชุมชนและ การประชาสัมพันธ์ และด้านงานกิจการนักเรียน โดยมีสาระสำคัญแต่
 ละด้านดังนี้ 2.1 ด้านงานวิชาการ มีปัญหาในการนำเอาเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการจัด

กิจกรรม การจัดมุมแสดงผล 2.2 ด้านงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม มีปัญหาในเรื่องการจัดสภาพภายนอกห้องเรียน มีบริเวณเพียงพอสะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย 2.3 ด้านงานบุคลากร มีปัญหาในเรื่อง เจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กโดยเฉพาะ 2.4 ด้านงานธุรการ การเงิน และพัสดุ มีปัญหาในเรื่องความเพียงพอของงบประมาณในการจัดการศึกษา 2.5 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาในเรื่อง การจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานเด็กต่อชุมชน 2.6 ด้านงานกิจการนักเรียน มีปัญหาในเรื่อง การดูแลด้านสุขภาพอนามัยของเด็กโดยพยาบาลแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง

ถวิล สารใจ (2553 :75-76) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย อยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมเรื่องที่มีปัญหามากที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีอาคารเป็นของตนเอง ต้องอาศัยวัดและโรงเรียนในเขตพื้นที่เป็นที่เรียนชั่วคราว รองลงมา คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอและผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษา

ธนดล ดอนชวนชม (2552 :บทคัดย่อ) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมของปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและถือว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือปัญหาด้านการจัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย และปัญหาด้านการบริหารบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่าด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องการให้บุคลากรทุกฝ่ายให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านการบริหารบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมากที่สุด ด้านการจัดประสบการณ์พบว่าต้องการให้มีการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่าต้องการรับเด็กเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อายุต่ำกว่า 3 ปี เข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด แนวทางการพัฒนาศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาคือในช่วงที่มีการจัดทำงบประมาณ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ดูแลเด็ก ควรมีการจัดทำโครงการเสนอของบประมาณในช่วงที่องค์การบริหารส่วนตำบลกองแขกมีการจัดทำแผนพัฒนาสามปี หรือจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี การดำเนินกิจกรรมหรือการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก ควรมีการแจ้งให้ฝ่ายต่างๆ รวมถึงประชาชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ด้านการบริหารบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาจัดให้มีการสำรวจความต้องการของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำความต้องการมากำหนดในการวางแผน กำหนดปริมาณงานให้เหมาะสมกับอัตรากำลังที่มีอยู่ ด้านการจัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเรื่องการใช้หลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางการพัฒนาดังนี้ จัดให้มีการประชุมทุกครั้ง เพื่อวางแผนการรับนักเรียนเข้าเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการส่วนร่วมการวางแผนของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนและส่งเสริม การรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี เนื่องจากแต่ละศูนย์ มีจำนวนเด็กอายุระหว่าง 3 -5 ปี มีจำนวนลดลง แต่เด็กที่ต่ำกว่า 3 ปี มีจำนวนมากขึ้น และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง

ธารทิพย์ อุคมดี (2552 :บทคัดย่อ) ศึกษา การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี พบว่าการดำเนินงาน 3 ด้าน ที่เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน สำหรับด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ยังมีพื้นที่ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านภายนอกอาคาร มาตรการความปลอดภัย และพื้นที่เล่นกลางแจ้งที่มีเครื่องเล่นไม่เพียงพอไม่เหมาะสมกับจำนวนและวัยเด็ก

บัลลังก์ จันทบูรณ์ (2545) ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของหน่วยงานรัฐ ด้านเป้าหมายส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา ด้านหลักการจัดการศึกษา รูปแบบ จุดมุ่งหมาย แนวการจัดประสบการณ์ และการประเมินผล พบปัญหาเกี่ยวกับการจัดห้องเรียน คือไม่จัดห้องเรียนแยกจากห้องอื่นๆอย่างเป็นสัดส่วน รวมทั้ง

ปัญหาในด้านการไม่จัดชั้นเรียนตามกลุ่มอายุ และสถานที่ สำหรับการบริการสุขภาพที่ไม่เป็นสัดส่วน จำนวนโต๊ะและเก้าอี้ตลอดจน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือและความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการเด็ก ด้านบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร ส่วนใหญ่ขาดการนิเทศ การให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานต้นสังกัด

ระพีพรรณ เมืองมูล (2552 : 61-64) ศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านทราย อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านทราย จังหวัดพะเยา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับกลาง ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านบุคลากร (ผู้ดูแลเด็ก,ผู้บริหาร) ส่วนด้านผู้เรียนมีการปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น จะเห็นว่าเด็กเล็กควรได้รับการส่งเสริมให้มีสุขภาพแข็งแรง เน้นเรื่อง สุขภาพอนามัยของเด็กเล็กเป็นสำคัญประกอบกับทางกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในด้านสุขภาพอนามัยของเด็กเล็ก โดยส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการรักษาความสะอาดร่างกายของเด็กให้สะอาดอยู่เสมอ รับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ เพื่อการเจริญเติบโตของเด็กและควรมีการจัดทำบันทึกประวัติข้อมูลด้านสุขภาพของเด็กให้ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากด้านบุคลากร (ผู้บริหาร) มีความต้องการมากกว่าด้านอื่น รองลงมาตามลำดับ คือ ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร(ผู้ดูแลเด็ก) ส่วนด้านผู้เรียนมีความต้องการน้อยกว่าด้านอื่น เนื่องจากผู้เรียนได้รับการส่งเสริม เรื่อง การมีสุขภาพแข็งแรง การอบรมเลี้ยงดูและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการ ความรู้และทักษะต่างๆให้เหมาะสมตามวัย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน
6. ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 4 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 4 คน ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 คน ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 8 คน และตัวแทนผู้ปกครองเด็กเล็ก 16 คน รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 37 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล และ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม สำหรับกลุ่มผู้ตรวจสอบ

2.2 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และขั้นตอนการดำเนินการสนทนากลุ่ม

2.2.2 สร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อใช้ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยมี 2 ชุด คือ ชุดที่ 1 สำหรับผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยสาระที่เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และชุดที่ 2 สำหรับผู้ตรวจสอบแนวทางเป็นแนวคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ซึ่งให้ผลจากข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในคำถาม ชุดที่ 1

2.2.3 นำแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความครอบคลุมและนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2.4 นำแนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบเสนอแนะ แก้ไข เพื่อให้ได้แนวคำถามในการสนทนากลุ่มที่สมบูรณ์

2.2.5 นำแนวคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบอีกครั้ง และปรับปรุงแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดเตรียมการสนทนากลุ่ม โดยทำหนังสือเชิญผู้ให้ข้อมูลและจัดเตรียมสถานที่พร้อมอุปกรณ์ และ กำหนดวันเวลาที่นัดหมาย

3.2 จัดสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มี 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน (รองนายกฯผู้รับผิดชอบงานด้านการศึกษา) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 4 คน ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน จัดสนทนากลุ่มในวันที่ 8 สิงหาคม 2554 เวลา 10.00 -12.00 น. สถานที่ ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 8 คน จัดสนทนากลุ่ม ในวันที่ 1 กรกฎาคม 2554 เวลา 09.00-11.00 น. สถานที่ ณ ห้องส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ

กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 4 ศูนย์ละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน จัดสนทนากลุ่มในวันที่ 5 กรกฎาคม 2554 เวลา 13.00 – 15.00 น. สถานที่ ณ หอประชุมโรงเรียนบ้านนาแซ่

ในการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม แนะนำตัวเองและทีมงาน สร้างความคุ้นเคย
2. บอกวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนา เกริ่นความสำคัญ ความเป็นมา และการบันทึกการสนทนา ขออนุญาตบันทึกการสนทนา

3. เริ่มการสนทนา โดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มจะยกคำถามมาเป็นหัวข้อการสนทนาลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดและไม่มีโครงสร้างที่เข้มงวดในการถาม สามารถยืดหยุ่นได้ และขึ้นอยู่กับบริบทของกลุ่ม ตามประเด็นหัวข้อดังนี้

1) สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบัน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วนและด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นอย่างไร

2) มีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างไร

4. สรุปการสนทนากลุ่ม

3.3 จัดสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มผู้ตรวจสอบ มี 1 กลุ่ม ประกอบด้วย คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ จำนวน 4 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 1 คน รวมกลุ่มผู้ตรวจสอบทั้งสิ้น 5 คน จัดสนทนากลุ่มในวันที่ 28 สิงหาคม 2554 สถานที่ ณ ห้องผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ส่งผลการสรุปแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ให้กลุ่มผู้ตรวจสอบได้ศึกษาล่วงหน้า ก่อนวัน เวลาที่นัดหมาย

3.3.2 วัน เวลา การสนทนากลุ่ม

3.3.3 บอกวัตถุประสงค์ของการจัดสนทนา เกริ่นความสำคัญ ความเป็นมา และขออนุญาตบันทึกการสนทนา

3.3.4 เริ่มสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนา นำแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มาเปิดประเด็นเพื่อให้กลุ่มผู้ตรวจสอบเสนอความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3.5 สรุปการสนทนา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม โดยใช้การจำแนกประเภทการวิเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อสรุปสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนืออำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนผู้ปกครองเด็กเล็ก ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม โดยใช้คำถามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 ด้าน คือ (1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม โดยจัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ดังนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 1 สภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

การสนทนากลุ่มของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กเล็ก ด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ผู้ให้ข้อมูลได้สะท้อนสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ จำนวน 6 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.1.1 สภาพการดำเนินการ

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง เป็นศูนย์ที่รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน ตั้งแต่ พ.ศ.2545 ก่อนการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการสำรวจความต้องการของประชาชน และดำเนินการจัดทำตามแผนการดำเนินงาน 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้บริการด้านการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จัดประสบการณ์และส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา เหมาะสมตามวัยและศักยภาพของเด็กแต่ละคนตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและหลักสูตร ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปีการศึกษาละ 280 วัน ตามวันและเวลาราชการ เวลาทำการ 08.00 – 16.00 น. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะให้บริการสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) ที่นอน ของใช้ส่วนตัว วัสดุ อุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน การตรวจสุขภาพ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการ แยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นงบประมาณที่รัฐอุดหนุนให้ สำหรับ ค่าตอบแทนครู เงินประกันสังคม ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) วัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กเล็ก ไปสถานพยาบาล ส่วนที่ 2 เป็นเงินรายได้จากองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับเป็นค่าปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมจาก ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แม่เมาะ สมาคมพัฒนาแม่เมาะ โครงการพัฒนาพื้นที่ชุมชน กฟผ.แม่เมาะ (หค-พม) ธนาคารรักษัหมู่บ้าน เป็นต้น การเบิกจ่ายงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการ การจัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการเลือกสรร และการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย 4) การสรรหาหรือจัดจ้างบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด เช่น ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร มีกระบวนการที่ยุติธรรม โปร่งใส ปฏิบัติตามขั้นตอน การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการเป็นไปตามมาตรฐานและระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สำหรับเงินตอบแทน (โบนัส) ขึ้นอยู่กับผลการประเมินการปฏิบัติงาน ประมาณ 1.5-2.0 เท่าของเงินเดือน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานในทุกปีงบประมาณ โดยนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ประเมิน มีการพัฒนา

บุคลากรโดยให้ทุนการศึกษาสำหรับศึกษาต่อ มีการจัดอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยคนละ 2 ครั้ง

1.1.2 ปัญหา

พบว่า 1) ไม่มีการปิดภาคเรียน ทำให้ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กไม่มีเวลาในการจัดระบบเอกสารการประเมินพัฒนาการ และเอกสารต่างๆ รายงานต้นสังกัดในรายปีการศึกษา หรือสามารถส่งเอกสารได้ทันตามที่กำหนดแต่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การจัดทำแผนการศึกษา แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แผนปฏิบัติงาน แผนจัดประสบการณ์ และการเตรียมสื่อต่างๆ ในปีการศึกษาใหม่ล่าช้า อีกทั้งพบว่า ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักไม่ส่งเด็กเล็กเข้าเรียน เนื่องจากพาบุตรหลานไปต่างจังหวัด 2) การให้บริการการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กเล็ก 3) ไม่มีแพทย์เข้าร่วมในการตรวจ ซึ่งบางอาการบางโรค ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กไม่สามารถตรวจหรือบอกโรคได้ 4) งบประมาณสำหรับการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะงบประมาณที่เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการจัดสรรน้อย เช่น งบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้ในแต่ละปีงบประมาณต้องปรับปรุงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ไม่สามารถปรับปรุงตามความต้องการและเหมาะสม หรือไม่ก็ในปีงบประมาณสามารถปรับปรุงได้เพียงแค่ 1-2 ศูนย์เท่านั้น สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งอื่นต้องรอในปีถัดไป 5) การเบิกจ่ายงบประมาณมีขั้นตอนและรายละเอียดค่อนข้างมาก ก่อให้เกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6) ด้านการจัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีความล่าช้า เพราะต้องผ่านกระบวนการจัดซื้อตามระบบราชการ ไม่มีการสำรวจความต้องการก่อนการจัดหา ทำให้ได้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ไม่ตรงตามความต้องการ และมีจำนวนสื่อไม่เพียงพอ อีกทั้งการจัดหาสื่อบางชนิด ไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก เช่น ม้าโยก 7) จำนวนครูมีไม่เพียงพอ การกำหนดอัตราที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งต้องมีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 อัตรา แต่พบว่าบุคลากรมีตำแหน่งไม่ครบถ้วน ทำหน้าที่หลายตำแหน่ง โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งไม่มีบุคลากรที่เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตัวจริง มีเพียงแค่ตำแหน่งรักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ต้องทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย และมีจำนวน 1 แห่ง ที่มีบุคลากรประจำศูนย์ เพียง 1 คน ที่ทำหน้าที่เป็นทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู และนักการภารโรง ไปพร้อมๆ กัน 8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งไม่มีบุคลากร ตำแหน่งนักการภารโรง ซึ่งครูต้องทำหน้าที่นี้แทน สภาพการขาดแคลนบุคลากรหรือบุคลากรต้องรับผิดชอบหน้าที่หลายอย่าง นอกเหนือจากการดูแลรับผิดชอบกิจกรรมการเรียนการสอนเด็ก ทำให้จัดกิจกรรมได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการสอนลดลง ดังเช่น ครูคนหนึ่งกล่าวว่า “ อยากรู้ว่ามี

หัวหน้าตัวจริง จะได้ทำหน้าที่ในศูนย์เต็มที่ มะเด็ยวันนี้เป็นตั้งครู หัวหน้ายังภารโรงแหม อิดนั๊ก ยะ ก้านปัดัน”

1.2 ด้านบุคลากร

1.2.1 สภาพการดำเนินการ

บุคลากร ตำแหน่งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีจำนวน 8 คน มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ทุกคนสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย ส่วนประสบการณ์การสอน พบว่า ร้อยละ 80 มีประสบการณ์มากกว่า 13 ปี บุคลากร จำนวน 4 คน จาก 8 คน ทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มอีกตำแหน่ง รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานตามหลักวิชาการ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกิจวัตรของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับผู้ที่จะมาทำหน้าที่ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กมีการกำหนดคุณลักษณะ คือ เป็นผู้จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีสัญชาติไทย มีมนุษยสัมพันธ์ รักเด็ก หากเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการศึกษาปฐมวัย และประสบการณ์ จะได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ผู้ประกอบอาหาร มีสถานภาพเป็นลูกจ้างชั่วคราว มีจำนวน 1 คน/แห่ง มีหน้าที่ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกหลักอนามัย ตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสุภาพเรียบร้อย จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย สนับสนุนงบประมาณด้านต่างๆ กำกับ ดูแล ควบคุมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2.2 ปัญหา

พบว่า รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติทำหน้าที่ไม่เต็มที่ เนื่องจากต้องทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กก็เช่นกัน ต้องรับผิดชอบงานนักการภารโรงไปด้วย ทำให้จัดกิจกรรมได้ไม่เต็มที่ ส่งผลให้ประสิทธิภาพการสอนลดลง ดังเช่น ครูคนหนึ่งกล่าวว่า “ก้านกำหนดหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งกดีกะ แต่คนดีเป็นหลายตำแหน่งนี้ก้า อะยังกต้องยะ อย่างศูนย์มีแค่คนเดียวเป็นก้อย่าง” ส่วนผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ แม้มิบทบาทในการควบคุม ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไม่มีการเข้าตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ไม่เข้าใจปัญหาในการดำเนินงาน หรือไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหา อีกทั้งทำให้บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน ดังตัวอย่างครูคนหนึ่งกล่าวว่า “เป็นก้ายไปก้ายมา บ่เกยแวะเลย เฮาอยากฮื้อเป็นแวะผ้อง จะได้มีก้าลังใจยะก้าน ฮู้สึกว่าเป็นก้นความสำคัญ”

1.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

1.3.1 สภาพการดำเนินการ

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งเป็นอาคารตึกชั้นเดียว โดยจำนวน 3 แห่ง เป็นอาคารที่ก่อสร้างตามแบบแปลนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือกำหนด โดยประยุกต์จากแปลนอาคารทั่วไป และอีก 1 แห่ง เป็นอาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหลังเก่า มีห้องเรียน/ทำกิจกรรม 1 ห้อง มีขนาดพื้นที่ 30 ตารางเมตร ห้องนอน 1 ห้อง ห้องน้ำ 1 ห้อง ห้องส้วม 2 ห้อง ห้องประกอบอาหาร/ห้องครัว 1 ห้อง มีเพียง 1 แห่ง ที่มีห้องครัวเป็นสัดส่วนแยกจากตัวอาคาร มีที่ตั้งที่มีบริเวณเหมาะสม มีเพียง 1 แห่งที่สภาพพื้นที่ตั้งขรุขระเป็นก้อนหิน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออก มีความกว้าง 80 เซนติเมตร มีประตู-หน้าต่าง จำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ห้อง มีความสูงของหน้าต่างอยู่ที่ 80 เซนติเมตร มีมุ้งลวดทุกห้อง บริเวณพื้นที่สำหรับเล่นและพัฒนาการเด็ก ทำความสะอาดง่าย มีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ บริเวณพื้นที่นอน มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าจนเกินไป ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการให้ผู้ปกครองนำที่นอนไปทำความสะอาด 2 สัปดาห์/ครั้ง

สภาพแวดล้อมภายใน มีแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอ เพียงพอและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม เสียงในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่นมีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ สำหรับสภาพแวดล้อมภายนอก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกั้นบริเวณเป็นสัดส่วน บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมกลางแจ้งพอสมควรตามสภาพพื้นที่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร มีถังดับเพลิง มีตู้เก็บยาเวชภัณฑ์ ติดมุ้งลวดทุกห้อง มีตู้หรือชั้นเก็บอุปกรณ์ที่แข็งแรงมั่นคง มีการบันทึกข้อมูลสุขภาพ พัฒนาการของเด็ก และมีระบบดูแลรับ-ส่งเด็ก โดยมีการลงลายมือชื่อก่อนรับเด็กกลับบ้านทุกวัน มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน

1.3.2 ปัญหา

พบว่า สภาพอาคารสถานที่ทุกแห่งยังไม่ได้มาตรฐานตามแบบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด โดยมีสภาพห้องเรียนที่มีขนาดคับแคบ ห้องเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม/ประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด จะต้องมีพื้นที่ใช้สอย 2 ตารางเมตร/คน ตามสัดส่วนจำนวนเด็กเล็กของแต่ละแห่งต้องมีพื้นที่ใช้สอย 40-70 ตารางเมตร ห้องส้วมไม่ได้มาตรฐาน ไม่เหมาะสมกับเด็ก เช่น โถส้วมมีขนาดใหญ่ ฐานส้วมสูงเด็กก้าวขึ้นลงได้ลำบาก ส่งผลให้เกิดความไม่ปลอดภัย เสียงอันตรายต่างๆเนื่องจากการออกแบบแปลนของอาคารไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมและมาตรฐาน เป็นการประยุกต์จากแบบแปลนของอาคารทั่วไป ห้องครัว/ห้องรับประทานอาหารมีพื้นที่แคบ ไม่

มีห้องเก็บของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมกลางแจ้งแคบ บางแห่งไม่มีต้นไม้ที่ให้ความร่มรื่น และมีจำนวน 1 แห่ง ที่มีพื้นที่เป็นสภาพหินขรุขระ มักจะเกิดอันตรายกับเด็กเล็ก มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ไม่มีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุให้กับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แม้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีการติดตั้งถังดับเพลิง แต่บุคลากรยังไม่เป็น และยังไม่เคยรับการฝึกอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

1.4.1 สภาพการดำเนินการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โดยใช้หลักสูตรตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ประยุกต์ตามบริบทและความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำแผนจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์แต่ละวันจะจัดกิจกรรมสำหรับเด็กให้ครบ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งได้รับงบประมาณจัดสรรจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปีงบประมาณ 2554 ที่ผ่านมา จัดสรรให้ตามอัตรารายหัว ซึ่งเป็นงบประมาณค่าวัสดุการศึกษา วัสดุสำนักงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 300 บาท/คน โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีสื่อ อุปกรณ์ ร้อยละ 90 เป็นสื่อที่จัดซื้อ โดยเน้นสื่อที่มีสีสันสดใส น่าสนใจ มีเพียงร้อยละ 10 เป็นสื่อที่ครูจัดทำขึ้นเอง นอกจากนี้ยังมีสื่อที่ผู้ปกครอง ชุมชนร่วมบริจาค ด้านสื่อนวัตกรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีเครื่องเล่น VCD เครื่องเล่น DVD พร้อมอุปกรณ์ มีโทรทัศน์ CD ROM วิทยุทัศน์ ด้านแหล่งเรียนรู้ มีสถานที่ต่างๆที่อยู่ใกล้บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น วัด สวนป่าใกล้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนามหญ้าภายในบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียน เช่น มุมจัดประสบการณ์ต่างๆ ได้แก่ มุมดนตรี มุมกีฬา มุมบทบาทสมมุติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก มุมนิทาน เป็นต้น

ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีการประเมินพัฒนาการของเด็ก โดยวิธีการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออกของเด็ก โดยประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-

จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ประเมินพัฒนาการ ได้แก่ แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม การเก็บตัวอย่างผลงานของเด็ก

เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ร้อยละ 95 มีน้ำหนัก ส่วนสูง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงทุกๆ 1 เดือน และเทียบตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มและสารอาหารที่จำเป็น

1.4.2 ปัญหา

พบว่า 1) บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำหลักสูตร ทั้งผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่จะเป็นความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษา ดังผู้เข้าร่วมสนทนาคณะหนึ่งกล่าวว่า “...เข้ามีส่วนร่วม แต่เป็นผู้เรื่องหรือครูกับนักศึกษากันเยอะกว่า” ด้านจัดประสบการณ์ สาเหตุจากสภาพความคับแคบของอาคารและความขาดแคลนของจำนวนครู จึงส่งผลให้ไม่สามารถแยกชั้นเรียนให้เหมาะสมตามเกณฑ์การแบ่งชั้นเรียนได้อย่างชัดเจน มีความยุ่งยากต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้ครอบคลุมเด็กทุกคนที่มีอายุต่างกัน 2) สื่อที่จัดซื้อส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก และมีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ เนื่องจากสื่อสำหรับเด็กเล็กส่วนใหญ่มีราคาสูง หรือบางอย่างมีสภาพชำรุด เนื่องจากใช้มานาน ขาดแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลาย 3) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 20 ไม่มีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินพัฒนาการที่ถูกต้อง และไม่ให้ความสำคัญในการประเมินพัฒนาการของเด็ก ทำให้ผลการประเมินไม่ตรงตามพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน อีกทั้งให้ความเห็นว่าเกณฑ์การประเมินมีความละเอียดอ่อนเกินไปจนไม่สามารถประเมินได้ ดังเช่นครูคนหนึ่งกล่าวว่า “...เกินมันย่อยนัก บางครั้งปีบได้ดูขนาดนั้น ...ประเมินไปอย่างนั้นแหละ...” 4) เด็กเล็ก ร้อยละ 5 มีน้ำหนักส่วนสูง ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เนื่องจากพฤติกรรมการรับประทานอาหารน้อย และมักจะชอบรับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ที่บ้าน ผู้ปกครองมักตามใจเด็ก ให้เด็กรับประทานขนมขบเคี้ยว และพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านโภชนาการ อีกทั้งยังขาดการประสานงานความร่วมมือการดำเนินงานด้านโภชนาการระหว่างครูกับผู้ปกครอง

1.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

1.5.1 สภาพการดำเนินการ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐวิสาหกิจ ทั้งด้านวิชาการ ในการให้คำปรึกษา ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ด้านอาคารสถานที่ ร่วมกัน

พัฒนาในวันสำคัญหรือตามโอกาสต่างๆ ด้านงบประมาณ มีการระดมทรัพยากร ด้านบุคลากร ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีการให้ความร่วมมือในกิจกรรมเยี่ยมบ้าน สมุดสื่อสาร การร่วมในกิจกรรมต่างๆ แม้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นแบบร่วมแรงมากกว่าการร่วมวางแผน และร่วมคิด

1.5.2 ปัญหา

พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเป็นแบบร่วมแรง เนื่องจากคิดว่าตนมีความรู้ น้อย ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังเช่นผู้เข้าร่วมสนทนาคคนหนึ่ง กล่าวว่า “ ส่วนอะยังกะยะได้ แต่ถ้าจะหื้อจ้วยก็คึดตั้งบ่ได้ ไม่สู้เรื่อง เอาเฮงจ้วยว่า ” ส่วนใหญ่ การมีส่วนร่วมจะเป็นผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น และยังขาดการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.6 ด้านการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.6.1 สภาพการดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบล มีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน่วยงานในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย เช่น ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตัวแทน อสม. ตัวแทนผู้ปกครอง ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาแม่เมาะประจำตำบล เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจะมีการประชุม ปีละ 2 ครั้ง ก่อนเปิดภาคเรียนใหม่และจบปีการศึกษา

1.6.2 ปัญหา

ยังขาดการดำเนินการวางแผนที่ดีในการสร้างเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด เช่น ยังไม่มีคณะกรรมการดำเนินงานที่ประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ ไม่มีผู้ที่เป็นตัวกลางในการดำเนินงาน ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันอย่างชัดเจน ส่วนในระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่ยังขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเครือข่าย

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ 1) การสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือผู้รับผิดชอบด้านการศึกษา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองเด็กเล็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ และ 2) การตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ ได้แก่ คณะผู้บริหาร และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ ได้ตรวจสอบความเหมาะสม ถูกต้อง ของข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการสนทนากลุ่มในข้อ 1) ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ตรวจสอบ

ตารางที่ 4.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
<p>1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>1) ควรมีการปิดภาคเรียนช่วงเดือนเมษายน ประมาณ 2-3 สัปดาห์</p> <p>2) ควรสนับสนุนสื่อให้เพียงพอ และเหมาะสม และควรสำรวจความต้องการ</p> <p>3) ควรมีแพทย์ในการร่วมตรวจสุขภาพของเด็กประจำปี</p>	<p>1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>1) ควรให้มีการปิดภาคเรียนช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ 3 สัปดาห์</p> <p>2) ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อสื่อวัสดุ อุปกรณ์นอกเหนือจากที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรให้</p> <p>3) ควรให้ครูเป็นผู้เลือกสรร และกำหนดความต้องการการใช้สื่อ</p> <p>4) ควรประสานทีมแพทย์ หรือแพทย์สูตินารี หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการร่วมตรวจสุขภาพของเด็กประจำปี</p>	<p>1. ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>1) ควรให้มีการปิดภาคเรียนช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ 3 สัปดาห์</p> <p>2) การสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ควรจัดให้มีจำนวนที่เพียงพอกับจำนวนเด็กและเหมาะสม ควรมีการสำรวจความต้องการก่อน หรือให้ครูเป็นผู้เลือกสรร อีกทั้งควรเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์</p> <p>3) ควรมีการประสานทีมแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าร่วมตรวจสุขภาพของเด็กประจำปี</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
<p>4) ช่วงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี ข้อบัญญัติรายจ่ายงบประมาณ ให้ ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ร่วมกันเสนอ โครงการของศูนย์ฯ เพื่อขอรับการจัดสรร งบประมาณให้มีความเพียงพอและ คล่องตัว</p>	<p>5) การจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี ข้อบัญญัติรายจ่ายงบประมาณ ให้ ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ร่วมกันเสนอ โครงการของศูนย์ฯ เพื่อขอรับการจัดสรร งบประมาณให้มีความเพียงพอและ คล่องตัว</p>	<p>4) ในช่วงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี ข้อบัญญัติรายจ่ายงบประมาณ ให้ ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ร่วมกันเสนอ โครงการของศูนย์ฯ เพื่อขอรับการจัดสรร งบประมาณให้มีความเพียงพอและ คล่องตัว</p>
<p>5) ควรขอรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่นๆ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน ธนาคารรักษ์ หมู่บ้าน กฟผ.แม่เมาะ เป็นต้น</p>	<p>6) ควรขอรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น เช่น กฟผ.แม่เมาะ สมาคมพัฒนาแม่เมาะ โครงการพัฒนาพื้นที่ กฟผ.แม่เมาะ เป็น ต้น</p>	<p>5) ควรดำเนินการขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากแหล่งอื่น</p>
<p>6) ควรให้มีการสำรวจความต้องการก่อนการ จัดซื้อสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ส่งเสริมให้ครู ผลิตสื่อ โดยเน้นวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่าย ราคาไม่แพง มีในท้องถิ่น</p>	<p>7) ควรให้ครูเป็นผู้ดำเนินการเลือกซื้อ และ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อเพิ่ม โดยให้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ให้</p>	<p>6) ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประกอบการ เรียนการสอนโดยเน้นวัสดุที่หาง่าย ราคา ไม่แพง มีในท้องถิ่น อีกทั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นผู้จัดหาวัสดุเพิ่มเติม</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
<p>7) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น หรือขอความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุมาช่วยดูแลเด็ก ลักษณะขยายเลี้ยวหลาน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระขณะที่ครูต้องทำความสะอาด</p>	<p>8) ควรขอความร่วมมือให้ผู้สูงอายุมาช่วยดูแลเด็ก</p> <p>9) ควรเพิ่มจำนวนบุคลากร ในลักษณะการเวียนศูนย์ กรณีที่ครูมีการขอลาหยุด ภาวะปกติให้ปฏิบัติหน้าที่ศูนย์ที่มีจำนวนเด็กมากที่สุด</p>	<p>7) ควรจัดหาบุคลากรจำนวนเพิ่มขึ้น หรืออาจขอความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุมาช่วยดูแลเด็ก ในลักษณะขยายเลี้ยวหลาน เพื่อเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระครูในบางส่วน ในขณะที่ครูต้องทำความสะอาด</p> <p>8) ควรจัดจ้างบุคลากรในลักษณะการช่วยงานแบบเวียนศูนย์ในกรณี ศูนย์ที่มีความจำเป็น ที่ครูมีภารกิจในการขอลาหยุด หากอยู่ในภาวะปกติ ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ศูนย์มีจำนวนเด็กมากที่สุด</p>
<p>8) ควรจัดให้มีการประกาศ ยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น</p>	<p>10) ควรจัดให้มีการมอบเกียรติบัตรสำหรับครูที่มีผลงานดี</p>	<p>9) ควรจัดให้มีการประกาศและยกย่องชมเชยครู ที่มีผลงานดีเด่น เช่น การมอบเกียรติบัตร</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
9) ควรนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาใช้ ในการวางแผนและพัฒนาบุคลากรของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพการ ทำงานมากขึ้น	11) ควรนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมา ใช้ในการวางแผนและพัฒนาบุคลากร ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีคุณภาพการ ทำงานมากขึ้น	10) ควรจัดให้มีการนำผลการประเมินการ ปฏิบัติงานที่ได้จากการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรมาใช้ในการ วางแผนและพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ให้มีคุณภาพในการทำงานมากขึ้น
2. ด้านบุคลากร การกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ 1) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มในตำแหน่งที่ขาด เช่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนักการภาร โรง	2. ด้านบุคลากร การกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ 1) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มในตำแหน่งที่ขาด ในกรณีที่มีงบประมาณเพียงพอ 2) ควรให้บุคลากรที่มีอยู่แบ่งงานกัน รับผิดชอบ	2. ด้านบุคลากร การกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ 1) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มในตำแหน่งที่ขาด เช่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักการ ภารโรง เป็นต้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ในกรณีที่มีงบประมาณ เพียงพอ 2) ควรให้บุคลากรที่มีอยู่แบ่งงานกัน รับผิดชอบ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
<p>2) ควรจัดให้มีการเสนอโครงการออกตรวจ เยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอรับการตรวจเยี่ยมจากคณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากร</p>	<p>3) ควรให้คณะผู้บริหารมีการออกตรวจเยี่ยม การปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่าง สม่ำเสมอ</p> <p>3) ควรให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้บริหารทราบเป็น ประจำทุกภาคเรียนหรือทุกปีการศึกษา</p>	<p>3) ควรจัดให้มีการเสนอโครงการออกตรวจ เยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก เพื่อขอรับการตรวจเยี่ยมจากผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้า ส่วน ราชการ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของบุคลากร</p> <p>4) ควรให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กให้ผู้บริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลทราบเป็น ประจำทุกภาค เรียนหรือปีการศึกษา</p>
<p>3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย</p> <p>1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรร งบประมาณในการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ ที่ได้มาตรฐาน</p>	<p>3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย</p> <p>1) ในกรณีที่มงบประมาณเพียงพอองค์การ บริหารส่วนตำบลควรจัดสร้างอาคารหลัง ใหม่ที่ได้มาตรฐาน</p>	<p>3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัย</p> <p>1) กรณีที่มีงบประมาณ องค์การบริหารส่วน ตำบลควร จัดสรรงบประมาณในการ ก่อสร้างอาคารหลังใหม่ที่ได้มาตรฐาน</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
<p>2) ควรปรับปรุงอาคารหลังเดิมให้ได้มาตรฐาน ใช้งบวัสดุ จากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือขอรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น และขอแรงจากชุมชน</p> <p>3) ควรปรับปรุงห้องส้วมให้เหมาะสมกับเด็ก</p>	<p>2) ควรปรับปรุงอาคารหลังเดิมให้ได้มาตรฐาน โดยขอแรงความร่วมมือจากชุมชน ในขณะที่ องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้จัดซื้อวัสดุหรือขอรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น</p> <p>3) ควรปรับปรุงห้องส้วมให้มีความเหมาะสม โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย</p>	<p>2) ควรจัดให้มีการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิมให้ ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ปรับปรุง ห้องส้วมให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก</p> <p>3) ควรปรับปรุงโดยใช้งบประมาณของ องค์การบริหาร ส่วนตำบล ในบางส่วนที่</p>
<p>4) ควรหาพื้นที่กลางแจ้งเพิ่มเติม ปรับสภาพพื้นที่ ตามความเหมาะสม เน้นความปลอดภัย ใช้งบรายรองพื้นสนามเครื่องเล่นกลางแจ้ง</p>	<p>4) ควรจัดหาพื้นที่สนามกลางแจ้งเพิ่มเติมขอ อนุญาตใช้พื้นที่ และบางศูนย์ควรปรับ พื้นที่ตามสภาพ เน้นความปลอดภัย</p>	<p>4) ควรจัดหาพื้นที่เพิ่มเติม โดยการขออนุญาต ใช้พื้นที่ หรือ ปรับพื้นที่ให้เหมาะสมตาม สภาพพื้นที่ เน้นความปลอดภัย โดยใช้ ทรายรองพื้นที่สนามเครื่องเล่นกลางแจ้ง</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
5) ควรปรับปรุงทัศนคติ โดยรอบบริเวณ	5) ควรให้ทุกศูนย์มีการปรับปรุงทัศนคติเพิ่ม ความร่มรื่นโดยรอบ	5) ควรจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มี ความสวยงามร่มรื่น
6) ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะการ ปฐมพยาบาล การฝึกซ้อมการป้องกัน อุบัติเหตุภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการ ใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ถังดับเพลิง	6) ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะการ ปฐมพยาบาล การฝึกซ้อมการป้องกัน อุบัติเหตุภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดย เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	6) ควรจัดการฝึกอบรมหรือให้เจ้าหน้าที่ทาง สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่ป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหาร ส่วนตำบลมาให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกัน อุบัติเหตุ รวมถึงการใช้อุปกรณ์ต่างๆ
4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร	4. วิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
1) ควรจัดให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับ การฝึกอบรม การให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดทำหลักสูตร	1) ควรจัดให้บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับ กาฝึกอบรม การให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดทำหลักสูตร	1) ควรจัดฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่ คณะกรรมการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
2) ควรให้มีการแยกชั้นเรียนตามช่วงอายุ อาจปรับใช้ห้องเรียนตามสภาพ เช่น ประยุกต์ห้องนอนเป็นห้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2) ควรให้มีการแยกชั้นเรียนตามช่วงอายุอาจปรับใช้ห้องเรียนตามสภาพ และความเหมาะสม	2) ควรจัดให้มีการแยกชั้นเรียนตามช่วงอายุของเด็ก อาจปรับใช้ห้องเรียนตามสภาพ เช่น อาจเพิ่มห้องเรียนโดยการประยุกต์ใช้ห้องนอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
	3) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กกล้าแสดงออก	3) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กกล้าแสดงออกควรมีการหางบประมาณ หรือ สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ครุภัณฑ์ จากแหล่งอื่นเพิ่มเติม
3) ควรหางบประมาณ ในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จากแหล่งอื่น	4) ควรหางบประมาณ ในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จากแหล่งอื่น	4) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อประกอบการเรียนเพิ่มเติม อาจใช้วัสดุในท้องถิ่น ราคาไม่แพง
4) ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อประกอบการเรียนเพิ่มเติม อาจใช้วัสดุในท้องถิ่น หาง่าย ราคาไม่แพง	5) ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำสื่อประกอบการเรียนเพิ่มเติม อาจใช้วัสดุในท้องถิ่น หาง่าย ราคาไม่แพง	5) ควรจัดซื้อสื่อที่มีขนาดใหญ่

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
5) ควรจัดซื้อสื่อที่มีขนาดใหญ่	6) ควรจัดซื้อสื่อที่มีขนาดใหญ่	6) ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ปางช้าง สวนสัตว์
6) ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ปางช้าง สวนสัตว์	7) ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ปางช้าง สวนสัตว์ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก	7) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก
7) ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็ก	8) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการให้ความรู้เรื่องการพัฒนาการเด็กแก่ครูและผู้ปกครอง	เด็กควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการพัฒนาการเด็กแก่ครูและผู้ปกครอง
8) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมการให้ความรู้เรื่องการพัฒนาการเด็กแก่ครูและผู้ปกครอง	9) ควรขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้ พร้อมคำแนะนำแก่ผู้ปกครองครูในเรื่องพฤติกรรมกรกินอาหารที่มีประโยชน์	8) ควรขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาให้ความรู้ พร้อมคำแนะนำแก่ผู้ปกครอง ครู ในเรื่องพฤติกรรมกรกินอาหารที่มีประโยชน์
		9) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการกับผู้ประกอบอาหาร

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
<p>9) ควรขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มาให้ความรู้ พร้อมคำแนะนำแก่ผู้ปกครอง ครูในเรื่องพฤติกรรมกรกินอาหารที่มี ประโยชน์</p> <p>10) ควรประสานความร่วมมือกันระหว่างครู กับผู้ปกครองในด้าน โภชนาการ</p>	<p>10) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้าน โภชนาการกับผู้ประกอบอาหาร</p> <p>11) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมด้าน โภชนาการ เช่น จัดให้มีผลไม้เพิ่มเติม เป็นอาหารว่าง</p> <p>12) ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่าง ครูกับผู้ปกครองในด้าน โภชนาการ</p>	<p>10) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมด้าน โภชนาการ เช่น จัดให้มีผลไม้เพิ่มเติม เป็นอาหารว่าง</p> <p>11) ควรมีการประสานความร่วมมือกัน ระหว่างครูกับผู้ปกครองในด้าน โภชนาการ</p>
<p>5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุก ภาคส่วน</p> <p>1) ควรจัดให้มีการให้ความรู้แก่ชุมชนด้าน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p>	<p>5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุก ภาคส่วน</p> <p>1) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจง เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กให้ชุมชนทราบเป็นระยะในการประชุม ประจำเดือนของหมู่บ้านหรือตามโอกาส เพื่อให้ชุมชนทราบความเคลื่อนไหว ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p>	<p>5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุก ภาคส่วน</p> <p>1) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ชี้แจง เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กให้ชุมชนทราบเป็น ระยะ ในการ ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านหรือตาม โอกาส เพื่อให้ชุมชนทราบความ เคลื่อนไหวภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
	2) ควรจัดให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการพัฒนา เด็กการดำเนินงาน ทิศทางและแนว ทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2) ควรจัดให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการพัฒนา เด็ก การดำเนินงาน ทิศทางและแนว ทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2) ควรสนับสนุนให้มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน โดยการใช้การ สอบถาม หรือสัมภาษณ์เป็นบุคคล	3) ควรสนับสนุนให้มีการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน โดยการใช้การสอบถาม หรือสัมภาษณ์เป็นบุคคล	3) ควรสนับสนุนให้มีการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน โดยการใช้การสอบถาม หรือสัมภาษณ์เป็นบุคคล
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
1) ควรมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดย การตั้งแต่คณะกรรมการดำเนินงาน มีการ ประชุมแลกเปลี่ยนแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1) ควรมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยการ ตั้งแต่คณะกรรมการดำเนินงานมีการ ประชุมแลกเปลี่ยนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยแรกเริ่ม อาจมีท้องถิ่นอำเภอ จังหวัด หรือผู้ที่ เกี่ยวข้องเป็นผู้ประสานงานในการขอความ ร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆในการสร้าง เครือข่าย หลังจากนั้นให้คณะกรรมการ สร้างเครือข่ายเป็นคนดำเนินงานต่อไป	1) ควรมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดย การตั้งแต่ คณะกรรมการดำเนินงาน มีการ ประชุมแลกเปลี่ยนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยแรกเริ่ม อาจมีท้องถิ่นอำเภอ จังหวัด หรือผู้ที่ เกี่ยวข้องเป็นผู้ประสานงานในการขอความ ร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆในการสร้าง เครือข่าย หลังจากนั้นให้คณะกรรมการ สร้างเครือข่ายเป็นคน ดำเนินงานต่อไป

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มผู้ตรวจสอบ	สรุปแนวทางการพัฒนา
2) ควรมีการประชาสัมพันธ์งานเครือข่าย ภายในองค์การบริหารส่วนตำบล	2) ควรจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับ อำเภอ จังหวัด	2) ควรจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ งานพัฒนา เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับศูนย์พัฒนา เด็กเล็กในพื้นที่ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับ อำเภอ จังหวัด

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ตัวแทนคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และตัวแทนผู้ปกครองเด็กเล็ก ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในส่วนนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้วิจัยได้สร้างสอคคล้องกับประเด็นคำถาม การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 6 ด้าน คือ (1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (5) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน (6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มถอดข้อความจากเทปบันทึกการสนทนากลุ่ม มารวบรวมและจัดหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดการวิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม จัดกลุ่มให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก นำเสนอการศึกษาค้นคว้า ทำการวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัยค้นคว้าครั้งนี้ โดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.3 สรุปผลการวิจัย

สภาพปัญหาการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.3.1 สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง เป็นศูนย์ที่ถ่ายโอนภารกิจจากกรมพัฒนาชุมชน ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี 2545 ให้บริการด้านการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี โดยจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ระยะเวลาเรียนทุกวันทำการตลอดปีการศึกษา จำนวน 280 วัน มีการให้บริการสนับสนุนแก่เด็กเล็กภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารเสริม(นม) ที่นอน ของใช้ส่วนตัว วัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียน การตรวจสุขภาพ

(2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการ แยกเป็น 2 ส่วน คือ งบประมาณที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจัดสรรและงบประมาณจากเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังอาจขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่นเพิ่มเติม การเบิกจ่ายงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการ การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนต่างๆ ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการเลือกสรรและการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

(3) องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการสรรหาบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีกระบวนการที่ยุติธรรม โปร่งใส ปฏิบัติตามขั้นตอน การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการเป็นไปตามระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำหรับเงินตอบแทนพิเศษ (โบนัส) ขึ้นอยู่กับผลการประเมินการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกปีงบประมาณ โดยมีนักวิชาการศึกษาเป็นผู้ประเมิน มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยการให้ทุนการศึกษา การฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน

2) ด้านบุคลากร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ บุคลากร ตำแหน่ง ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีจำนวน 8 คน มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 6 คน มีประสบการณ์มากกว่า 13 ปี จำนวน 4 คนทำหน้าที่รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มอีก 1 ตำแหน่ง รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานตามหลักวิชาการ ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีคุณลักษณะ คือ จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีสัญชาติไทย มนุษย์สัมพันธ์ดี รักเด็ก มีหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่กิจวัตรของเด็ก ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทุก

ด้าน ประสานความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครอง และชุมชน สำหรับผู้ประกอบอาหาร มีสถานภาพเป็นลูกจ้างชั่วคราว มีหน้าที่ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกหลักอนามัย ตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนราชการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย สนับสนุนงบประมาณด้านต่างๆ กำกับดูแล ควบคุมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3) *ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) *อาคารสถานที่* อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอาคารตึกชั้นเดียว ก่อสร้างตามแบบแปลนที่องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือกำหนด โดยประยุกต์จากแบบแปลนของอาคารทั่วไป มี 1 แห่ง เป็นอาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหลังเก่า มีห้องเรียน 1 ห้อง ขนาดพื้นที่ 30 ตารางเมตร ห้องนอน 1 ห้อง ห้องน้ำ 1 ห้อง ห้องส้วม 2 ห้อง ห้องครัว 1 ห้อง มีเพียง 1 แห่งที่มีห้องครัวแยกเป็นสัดส่วนจากตัวอาคาร มีที่ตั้งที่มีบริเวณเหมาะสม มีเพียง 1 แห่งที่มีสภาพพื้นที่ขรุขระ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีทางเข้า-ออก ประตู-หน้าต่าง ความสูงของหน้าต่าง เป็นไปตามมาตรฐาน มีมุ้งลวดทุกห้อง บริเวณพื้นที่ภายในห้อง ทำความสะอาดง่าย มีความปลอดภัยกับเด็ก บริเวณห้องนอนมีการระบายอากาศดี ปลอดภัยโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวน และแสงสว่างไม่จ้าจนเกินไป มีการให้ผู้ปกครองนำที่นอนไปทำความสะอาด 2 สัปดาห์/ครั้ง

(2) *สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย* สิ่งแวดล้อมภายในมีแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอ เพียงพอและเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม เสียงไม่ดังเกินไป มีอากาศถ่ายเท พื้นไม่ลื่น สิ่งแวดล้อมภายนอกมีรั้วกั้นบริเวณเป็นสัดส่วน มีพื้นที่ทำกิจกรรมกลางแจ้งพอควรตามสภาพพื้นที่ ด้านความปลอดภัย มีการติดตั้งเครื่องตัดไฟ มีถังดับเพลิง มีตู้เก็บยาเวชภัณฑ์ ดินมุ้งลวดทุกห้อง มีตู้หรือชั้นเก็บอุปกรณ์ที่แข็งแรง มีการบันทึกข้อมูลสุขภาพ พัฒนาการของเด็ก และมีระบบดูแลรับ-ส่งเด็ก โดยลงลายมือชื่อก่อนรับเด็กกลับบ้านทุกวัน มีหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉิน

4) *ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) *ด้านหลักสูตร และการจัดประสบการณ์* มีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โดยประยุกต์จากหลักสูตรที่กรมส่งเสริมการปกครองกำหนดตามบริบทและความต้องการของชุมชนโดยกระบวนการในรูปของคณะกรรมการ สำหรับการ จัดประสบการณ์มีการจัดทำแผนประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ โดยการ จัดประสบการณ์แต่ละวันจะจัดกิจกรรมสำหรับเด็กให้ครบ 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมเกม การศึกษา

(2) สื่อ อุปกรณ์ นวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่ง ได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าวัสดุสื่อ อุปกรณ์การเรียนต่างๆจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ร้อยละ 90 เป็นสื่อที่จัดซื้อ มีเพียงร้อยละ 10 เป็นสื่อที่ครูจัดทำขึ้นเอง นอกจากนี้ยังมีสื่อที่ผู้ปกครอง ชุมชนบริจาค ด้านนวัตกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งมีเครื่องเล่น VCD เครื่องเล่น DVD พร้อมอุปกรณ์ มีโทรทัศน์ ซีดีรอม วีดิทัศน์ วีดีโอ ด้านแหล่งเรียนภายในห้องเรียนมีมุมต่างๆ ได้แก่ มุมดนตรี มุมกีฬา มุมบทบาทสมมติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก มุมนิทาน เป็นต้น ภายนอกห้องเรียน ได้แก่ วัด สวนป่า และสนามหญ้าบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(3) ด้านการวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีการประเมินพัฒนาการของเด็ก โดยวิธีการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของเด็ก โดยประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ประเมินพัฒนาการ ได้แก่ แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม การเก็บตัวอย่างผลงานของเด็ก

(4) ด้านโภชนาการ ร้อยละ 95 ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีน้ำหนัก ส่วนสูง เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย มีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และเทียบตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีการส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มและสารอาหารที่จำเป็น

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งด้านวิชาการ ในการให้คำปรึกษา ร่วมประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน ด้านอาคารสถานที่ ร่วมกันพัฒนาในวันสำคัญหรือตามโอกาสต่างๆ ด้านงบประมาณ มีการระดมทรัพยากร ด้านบุคลากร ร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีการให้ความร่วมมือในกิจกรรมเยี่ยมบ้าน สวมคู่มือสาร การร่วมในกิจกรรมต่างๆ

6) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีหน่วยงานในพื้นที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจะมีการประชุม ปีละ 2 ครั้ง ก่อนเปิดภาคเรียนใหม่และจบปีการศึกษา

1.3.2 ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) การจัดระบบเอกสารประเมินพัฒนาการ การจัดเตรียมเอกสารในปีการศึกษาใหม่ ค่าซ้ำ ไม่มีประสิทธิภาพ 2) ช่วงหลังสงกรานต์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ส่งเด็กเล็กเข้าเรียน 3) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ 4) ไม่มีแพทย์ร่วมตรวจสุขภาพเด็กเล็ก 5) งบประมาณในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอ 6) การเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัวมีขั้นตอนและรายละเอียดมาก 7) การจัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆไม่ตรงตามความต้องการ ไม่เพียงพอ บางชนิดไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก 8) จำนวนครูมีไม่เพียงพอ ไม่ครบตามตำแหน่งหน้าที่

2) ด้านบุคลากร การกำหนดตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) บุคลากรทำหน้าที่หลายตำแหน่ง ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่ 2) ผู้บริหาร และหัวหน้าส่วนราชการ ไม่เข้าตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) อาคารไม่ได้มาตรฐาน 2) ห้องเรียนคับแคบ ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก และไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม 3) ห้องส้วมไม่ได้มาตรฐาน ไม่เหมาะสมกับเด็ก 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมกลางแจ้งแคบ 5) บริเวณไม่มีต้นไม้ที่ให้ร่มรื่น 6) พื้นที่บางแห่งมีสภาพทรุดเป็นอันตรายต่อเด็ก 7) ไม่มีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุ 8) บุคลากรใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยไม่เป็น 9) บุคลากรไม่เคยรับการฝึกอบรมพยาบาลเบื้องต้น

4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตร 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครอบคลุมเด็กที่มีอายุต่างกันทำได้ยาก 3) สื่อที่จัดซื้อส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก จำนวนไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกหน่วยการเรียนรู้ 4) ขาดแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลาย 5) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 20 ไม่มีความรู้ความเข้าใจวิธีประเมินพัฒนาการที่ถูกต้อง ไม่ให้ความสำคัญในการประเมิน 6) เด็กเล็ก ร้อยละ 5 มีน้ำหนัก ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 7) ผู้ปกครองขาดความรู้ด้านโภชนาการ 8) ขาดการประสานความร่วมมือด้านโภชนาการระหว่างครูกับผู้ปกครอง

5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผลการวิจัยสรุป

ได้ดังนี้ 1) ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแบบร่วมแรงมากกว่าร่วมคิด 2) บุคคลส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมจะเป็นผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น 4) ขาดการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) *ด้านการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ขาดการดำเนินงานการวางแผนที่ดีในการสร้างเครือข่าย 2) ยังไม่มีคณะกรรมการดำเนินงาน ไม่มีผู้ที่เป็นตัวกลางในการดำเนินงาน 3) ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันอย่างชัดเจน 4) ในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเครือข่าย

1.3.3 *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) *ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ควรกำหนดให้มีการปิดภาคเรียน ก่อนการเปิดภาคเรียนปีการศึกษาใหม่ 2) การสนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนต่างๆ ควรจัดให้มีจำนวนที่เพียงพอกับจำนวนเด็กหรือตามความเหมาะสม และสำรวจความต้องการก่อนให้การสนับสนุน 3) ควรประสานงานทีมแพทย์เข้าตรวจสุขภาพประจำปีของเด็กเล็ก 4) ในช่วงการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปีและข้อบัญญัติรายจ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน ร่วมกันเสนอโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความเพียงพอและคล่องตัวในการบริหารจัดการ 5) หากเกิดสภาพปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณให้ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่นๆ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยแม่เมาะ สมาคมพัฒนา แม่เมาะ โครงการพัฒนาพื้นที่ชุมชน กฟผ.แม่เมาะ (ทก-พม) ธนาคารรักหมู่บ้าน 6) ควรมีการสำรวจความต้องการก่อนการจัดหา และดำเนินการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้มีจำนวนที่เพียงพอ 7) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยเน้นการนำวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่าย ราคาไม่แพง และมีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำสื่อ เพื่อลดปัญหาความไม่เพียงพอ 8) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน โดยจัดสรรจากเงินรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล 9) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้นหรืออาจขอความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุมาช่วยดูแลเด็ก เพื่อเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระครูในบางส่วน ในขณะที่ครูต้องทำความสะอาด 10) ควรจัดจ้างบุคลากรในลักษณะการช่วยงานแบบเวียนศูนย์ในกรณี ศูนย์ที่มีความจำเป็น ที่ครูมีภารกิจในการขอลาหยุด หากอยู่ในภาวะปกติ ให้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ศูนย์มีจำนวนเด็กมากที่สุด 11) ควรจัดให้มีการประกาศและยกย่องชมเชยครู ที่มีผลงานดีเด่น เช่น การมอบเกียรติบัตร 12) ควรจัดให้มีการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ได้จากการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรมาใช้ในการวางแผนและพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพในการทำงานมากขึ้น

2) *ด้านบุคลากร* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น

- 1) ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มขึ้น ตำแหน่งที่ขาด เช่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักการภารโรง เป็นต้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ในกรณีที่มียงบประมาณเพียงพอ 2) ควรแบ่งงานให้บุคลากรที่มีอยู่รับผิดชอบ 3) ควรจัดให้มีการเสนอโครงการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของคณะผู้บริหาร 4) ควรให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นประจำทุกภาคเรียนหรือปีการศึกษา

3) *ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ที่ได้มาตรฐาน 2) ควรปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิมให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะด้านความปลอดภัย ปรับปรุงห้องส้วมให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก 3) การปรับปรุงสิ่งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในบางส่วนที่เป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์ ควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง หรือชุมชนในด้านแรงงานหรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น 4) ควรจัดหาพื้นที่เพิ่มเติม โดยการขออนุญาตใช้พื้นที่ หรือปรับพื้นที่ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ 5) ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ร่มรื่น 6) ควรปรับพื้นที่สนามเด็กเล่นให้มีความปลอดภัย ให้ใช้ทรายในการรองพื้นของสนามเครื่องเล่นกลางแจ้งซึ่งในการจัดหรือปรับปรุงอาจขอความร่วมมือจากชุมชนผู้ปกครองในด้านกำลังคนหรือการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ 7) ควรจัดให้มีการจัดฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยให้กับบุคลากรเพื่อให้สามารถใช้ในการป้องกันอัคคีภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ 8) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมหรือให้เจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุขหรือเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลมาให้ความรู้กับบุคลากรในเรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก

4) *ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร* ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่บุคลากรในการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ควรจัดให้มีการแยกชั้นเรียนตามช่วงอายุของเด็ก อาจปรับใช้ห้องเรียนตามสภาพ เช่น อาจเพิ่มห้องเรียนโดยการประยุกต์ใช้ห้องนอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กได้แสดงออก 4) ควรมีการหางบประมาณ หรือ สื่ ออุปกรณ์ต่างๆ ครุภัณฑ์ จากแหล่งอื่นเพิ่มเติม 5) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อประกอบการเรียนเพิ่มเติม อาจใช้วัสดุในท้องถิ่น ราคาไม่แพง 6) ควรจัดซื้อสื่อที่มีขนาดใหญ่ 7) ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น การทัศนศึกษาสวนสัตว์ ปางช้าง ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง 8) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน 9) ควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินพัฒนาการเด็กแก่ครูและผู้ปกครอง 10) ควรขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาให้ความรู้ พร้อมคำแนะนำแก่ผู้ปกครอง ครู ในเรื่องพฤติกรรมกรกินอาหารที่มีประโยชน์ 11) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านโภชนาการกับผู้ประกอบอาหาร

12) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในด้านโภชนาการ เช่น ให้มีผลไม้เพิ่มเติมเป็นอาหารว่าง 13) ควรมีการประชุมความร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครองในด้านโภชนาการ

5) **ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน** ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบเป็นระยะ ในการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านหรือตามโอกาส เพื่อให้ชุมชนทราบความเคลื่อนไหวภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ควรจัดให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก การดำเนินงาน ทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) ควรสนับสนุนให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยอาจใช้รูปแบบการสอบถามหรือ การสัมภาษณ์

6) **ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย** ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ควรมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยการตั้งแต่คณะกรรมการดำเนินงาน มีการประชุมแลกเปลี่ยนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยแรกเริ่มอาจมีท้องถิ่นอำเภอ จังหวัด หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ประสานงานในการขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการสร้างเครือข่าย หลังจากนั้นให้คณะกรรมการสร้างเครือข่ายเป็นคนดำเนินงานต่อไป 2) ควรจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ จังหวัด

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก** ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ที่ผ่านมามีการปิดภาคเรียน ควรมีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาจัดระบบเอกสาร การประเมินพัฒนาการเด็กในรอบปีการศึกษา การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆล่าช้ากว่ากำหนด จากการวิจัยจึงมีข้อเสนอว่า ควรมีการปิดภาคเรียนในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนใหม่ ทั้งนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการวิจัยที่ว่าช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ผู้ปกครองส่วนใหญ่มักไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน เหตุเป็นเช่นนี้เพราะผู้ปกครองมักพาบุตรหลานไปต่างจังหวัด ดังนั้นการกำหนดการปิดภาคเรียนจึงอาจกำหนดในช่วงหลังสงกรานต์ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) กล่าวไว้ว่า การปิดภาค

เรียนสามารถดำเนินการตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ สำหรับการให้บริการการสนับสนุนด้าน สื่อ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน พบว่า การให้การสนับสนุนไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กเล็ก สื่อบางอย่างไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา ชินลี (2552) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียนมีไม่เพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย สื่อการเรียนการสอน ถือว่ามีความสำคัญกับเด็กมากเพราะสื่อช่วยให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ดีจากการใช้สัมผัสทั้ง 5 การได้สัมผัสสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจน จากผลการวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอ เหมาะสมกับวัยเด็ก สำรวจความต้องการ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาสื่อ วัสดุ ให้มีความเพียงพอ หรือขอรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น และเน้นให้ครูผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยเน้นวัสดุ อุปกรณ์ที่หาง่าย ราคาไม่แพง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชนล ดอนชวนชม (2552) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรจัดตั้งงบประมาณในการจัดหาสื่อให้เพียงพอ ตามความต้องการของแต่ละศูนย์ จัดงบประมาณสำหรับพัฒนาบุคลากรให้มีการสร้างสื่อ นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดประสบการณ์ จัดสื่อซื้อที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดซื้อสื่อเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการวิจัยพบว่า ไม่มีแพทย์ร่วมตรวจสุขภาพเด็กเล็ก เนื่องจากขาดการประสานงานกับทีมแพทย์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิชมนต์ ปัทมเสรี (2548) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า มีปัญหาการบริหารงานมากเป็นลำดับแรกในเรื่อง การดูแลด้านสุขภาพอนามัยของเด็กโดยพยาบาลและแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการสนับสนุนการตรวจสุขภาพประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ดังนั้นการตรวจสุขภาพเป็นประจำปีนั้นต้องมีทีมแพทย์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประสานทีมแพทย์เข้าตรวจสุขภาพของเด็กเล็ก

ส่วนด้านงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอ ได้รับการจัดสรรน้อย และการเบิกจ่ายไม่คล่องตัว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา ชินลี (2552) พบว่า งบประมาณมีไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายไม่คล่องตัว เช่นเดียวกับผลการวิจัยของนิชมนต์ ปัทมเสรี (2548) พบว่า มีปัญหาการบริหารงานมากเป็นอันดับแรกในเรื่อง ความเพียงพอของงบประมาณในการจัดการศึกษา และคล้ายคลึงกับ ชนล ดอนชวนชม (2552) พบว่า

งบประมาณมีไม่เพียงพอ งบประมาณมีความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ในช่วงการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สามปี และข้อบัญญัติรายจ่ายงบประมาณประจำปี ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ชุมชน ควรร่วมกันเสนอโครงการต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอรับการจัดสรร งบประมาณให้เพียงพอ หรือ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น เพื่อให้เกิดการใช้เงิน นอกงบประมาณที่คล่องตัวในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชนล ดอนชวนชม (2552) พบว่า ในช่วงที่มีการจัดทำงบประมาณ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ดูแลเด็ก ควรมีการเสนอขอ งบประมาณในช่วงที่องค์การบริหารส่วนตำบลกองแควมีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลสามปี หรือ จัดทำข้อบัญญัติประจำปี และองค์การบริหารส่วนตำบลแควควรดำเนินการจัดตั้งงบประมาณใน การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกจากตามระเบียบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดสรรให้ แล้วจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอีกเพื่อให้เกิดความคล่องตัว

ส่วนด้านจำนวนบุคลากร จากผลการวิจัยพบว่ามีไม่เพียงพอ ไม่ครบตามตำแหน่ง หน้าที่ ตามที่มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) กล่าวว่า จำนวนบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างน้อยต้องประกอบไปด้วย หัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ครูอัตราส่วน 1:20 (อายุ 3 ปี) แต่ในความเป็นจริง การรับเด็กเล็กเข้า เรียนรับตั้งแต่อายุ 2 ปี ขึ้นไป ทำให้ไม่สามารถใช้อัตรารัฐที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อีก ทั้งอัตราครูทางกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นไม่ได้จัดสรรให้เพิ่มเติม ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงต้องรับภาระมากขึ้น จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า ควรมีการจัดจ้างบุคลากรเพิ่มขึ้นในการลักษณะ การเวียนศูนย์ในกรณีที่ครูบางคนมีภารกิจในการขอหยุดงาน หากอยู่สภาวะปกติให้ปฏิบัติหน้าที่ ศูนย์ที่มีจำนวนเด็กมากที่สุด หรืออาจมีการขอความร่วมมือจากชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุมาดูแลเด็ก ในช่วงที่ครูต้องทำความสะอาด อีกทั้งควรจัดให้มีการประกาศ ยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น และจัดให้นำเอาผลการประเมินการปฏิบัติงานไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มี คุณภาพในการทำงานมากขึ้น

2.2 ด้านบุคลากร การกำหนดตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรทำหน้าที่หลายตำแหน่ง เช่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักการภารโรง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา ชินสี (2552) พบว่า ขาดแคลนบุคลากรในตำแหน่งนักการ ภารโรง ทำให้บุคลากรทำหน้าที่หลายอย่าง การที่บุคลากรทำหน้าที่หลายอย่าง ส่งผลให้การ ปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ควรมีการจัดหาบุคลากรในตำแหน่งขาด ในกรณีที่มี งบประมาณเพียงพอ หากไม่มีงบประมาณให้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามจำนวนบุคลากรที่มีอยู่อย่าง

มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านผู้บริหาร และหัวหน้าส่วนราชการ ไม่เข้าตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของถวิล สารใจ (2553) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการเสนอโครงการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของคณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และให้มีการรายงานผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้บริหารทราบเป็นประจำทุกภาคเรียนหรือปีการศึกษา

2.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่ ไม่ได้มาตรฐาน ห้องเรียนคับแคบ ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม ห้องส้วมไม่เหมาะสมกับเด็ก ทั้งนี้สภาพอาคารที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องจากสภาพที่มีงบประมาณจำกัด ซึ่งการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ให้เป็นไปตามมาตรฐานคงเป็นไปได้ยากเพราะต้องใช้งบประมาณมาก ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับปรุงอาคารที่มีอยู่เดิมให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้มากขึ้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น การปรับปรุงอาจขอความร่วมมือด้านแรงงานจากชุมชน หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น หากมีงบประมาณที่เพียงพอควรก่อสร้างอาคารหลังใหม่ที่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา ชินสี (2552) พบว่า ด้านอาคารสถานที่ ยังไม่ได้มาตรฐาน มีสภาพชำรุดห้องเรียนคับแคบ ไม่มีมุ้งลวด ห้องน้ำไม่เหมาะสมกับเด็ก เนื่องจากอาคารส่วนใหญ่เป็นอาคารที่ได้รับการถ่ายโอนจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งก่อสร้างเป็นเวลานานและในสภาพที่มีงบประมาณจำกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปรับปรุงอาคารที่มีอยู่เดิมให้มีมาตรฐานด้านความปลอดภัยในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมกลางแจ้งแคบ บริเวณไม่มีต้นไม้ที่ให้ความร่มรื่น พื้นที่บางแห่งมีสภาพขรุขระเป็นอันตรายกับเด็ก ดังที่มาตรฐานการศึกษา(ขั้นพื้นฐาน)ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) ได้กล่าวไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตของเด็ก จัดให้มีพื้นที่สนาม เด็กเล่น พื้นที่สีเขียวให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหาพื้นที่เด็กเล่น เพิ่มเติม หรือการปรับพื้นที่ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ จัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงามร่มรื่น ปรับพื้นที่สนามโดยการรองทรายเพื่อความปลอดภัยกับเด็ก สอดคล้องกับการวิจัย ฉิมมนต์ ปัทมเสรี (2548) พบว่า ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม มีปัญหาการบริหารงานมากที่สุดในเรื่องการจัด

สภาพภายนอกห้องเรียน มีบริเวณเพียงพอสะอาดร่มรื่น และปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรรยา ชินสี (2552) ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่มีความร่มรื่นที่จะตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก ควรมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม

ด้านความปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุ บุคลากรไม่เคยได้รับการฝึกอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัย ดังที่มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) ได้กำหนดไว้ว่า บุคลากรต้องมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ และการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ การเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชารทิพย์ อุดมดี (2552) ศึกษาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี พบว่า มาตรการความปลอดภัย บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมการป้องกันภัย การเตรียมความพร้อมหรือมาตรการความปลอดภัย บุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการฝึกอบรมหรือมีการฝึกซ้อม การใช้อุปกรณ์ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ และการอบรมให้ความรู้ในด้านการปฐมพยาบาล การเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก ดังที่มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) กล่าวไว้ว่า ต้องมีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง บุคลากรต้องได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและความเจ็บป่วยของเด็ก

2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตร เนื่องจากไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือให้ความรู้ตามที่มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) ได้กำหนดไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องบูรณาการหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ให้สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรที่เป็นรูปแบบการสอนตามแนวคิดการบูรณาการหน่วยการเรียนรู้พัฒนาขึ้นมาจากการสำรวจความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยการจัดทำหลักสูตรต้องมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำหลักสูตร โดยมีขั้นตอนคือ กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมาย กำหนดโครงสร้างหลักสูตร การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการเด็ก การบริหารจัดการหลักสูตร ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรจึงต้องมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงควรจัดให้บุคลากรดังกล่าวเข้ารับการฝึกอบรม ให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนดล ดอน

ชวนชม (2552) พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแนวทางการพัฒนาให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเรื่องการใช้หลักสูตร

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบครัวเด็กที่มีอายุต่างกันทำได้ยาก เนื่องจากสภาพห้องเรียนมีไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของบัลลังก์ จันทบูรณ์ (2545) ศึกษาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดห้องเรียนยังไม่แยกจากห้องอื่นๆ เป็นสัดส่วน รวมทั้งยังไม่จัดชั้นเรียนตามกลุ่มอายุ ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก จากมาตรฐานการดำเนินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรม การเล่น การเรียนรู้ให้เด็กเล็ก ควรจัดให้ครบถ้วนตามช่วงอายุ หากมีพื้นที่ใช้สอยจำกัด ให้ประยุกต์หรือปรับสภาพห้องที่มีอยู่ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่ เพื่อให้จัดกิจกรรมได้ครบถ้วนตามอายุของเด็ก จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า ควรมีการเพิ่มห้องเรียน โดยการปรับสภาพหรือประยุกต์ห้องนอนให้สามารถจัดกิจกรรมแยกตามช่วงอายุเด็กได้ และสะดวกในการทำกิจกรรม

ด้านสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ จากการวิจัยพบว่า จำนวนสื่อมีไม่เพียงพอ สื่อไม่ครบตามหน่วยการเรียนรู้ สื่อส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ขาดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา ชินสี (2552) พบว่า ปัญหาด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียนมีไม่เพียงพอ ไม่ครบตามหน่วยการเรียนรู้ และงานวิจัยของธนดล ดอนชวนชม (2552) พบว่า มีปัญหาด้านสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนประกอบ ดังที่มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เกิดได้ประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เรีนนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า ควรมีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอเหมาะสมกับวัย เน้นให้ครูผลิตสื่อที่เป็นของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านแหล่งเรียนรู้ควรมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้สู่แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในห้องเรียนหรือพื้นที่ใกล้เคียง

ด้านการประเมินผลพัฒนาการของเด็ก จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กร้อยละ 20 ยังขาดความรู้ความสามารถด้านการประเมินพัฒนาการของเด็กที่ถูกต้อง เนื่องจากไม่ได้ให้ความสำคัญในการประเมินพัฒนาการ อีกทั้งไม่มีความรู้ด้านการประเมิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา ชินสี (2552) พบว่า บุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถในการประเมินพัฒนาการเด็ก การประเมินพัฒนาการไม่ครอบคลุม และคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของบัลลังก์ จันทบูรณ์ (2545) พบว่า ด้านการประเมินผล ครูผู้สอนหรือผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือ และความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการวัดและประเมินพัฒนาการเด็ก การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ทราบถึงพัฒนาการของเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมเด็ก ผลของการประเมินนำมาใช้ต่อการพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ตลอดจนนำมาแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พัฒนาไปตามวัย ดังที่มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลอย่างถูกต้องให้เป็นไปตามที่หลักเกณฑ์กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีการวัดประเมินผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ดังผลการวิจัยพบว่า ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เข้าใจวิธีการประเมินที่ถูกต้อง เห็นความสำคัญของการประเมิน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมจะได้มีการประเมินอย่างต่อเนื่องและทราบถึงพัฒนาการเด็กของแต่ละคน

ด้านโภชนาการ ผลการวิจัยพบว่า เด็กเล็กร้อยละ 5 ยังมีน้ำหนัก ส่วนสูงเทียบกับฐานต่ำกว่าเกณฑ์ เด็กเล็กในวัยนี้ต้องได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ พร้อมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น มีการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กเล็ก จากผลการวิจัยพบว่า ครูควรมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในด้านโภชนาการ อีกทั้งควรให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้เรื่องโภชนาการสำหรับเด็ก ครู ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ประกอบอาหาร ทั้งยังเพิ่มงบประมาณเพิ่มเติมในด้านโภชนาการ เช่น จัดให้มีอาหารว่าง ซึ่งสอดคล้องกับ ธนดล ดอนชวนชม (2552) พบว่า จัดให้มีการเพิ่มงบประมาณค่าอาหารเสริม(นม) และอาหารกลางวันสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารเสริม(นม) และอาหารกลางวันตามหลักโภชนาการมากขึ้น และคล้ายคลึงกับ ระพีพรรณ เมืองมูล (2552) ศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านทราย อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ดูแลเด็กต้องดูแลเอาใจใส่ในเรื่อง

การรักษาความสะอาดอยู่เสมอ รับประทานอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ เพื่อการเจริญเติบโตของเด็ก และควรมีการจัดทำบันทึกประวัติข้อมูลด้านสุขภาพของเด็กให้ครบถ้วน ถูกต้อง สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นแบบร่วมแรงมากกว่าร่วมคิด เนื่องจากบุคคลส่วนใหญ่ไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ปกครองของเด็กเล็ก อีกทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังเช่นผลการวิจัยเสนอแนะว่า ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ เพื่อให้ชุมชนทราบการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งผลให้เกิดการอยากมีส่วนร่วม อีกทั้งจัดให้ความรู้เรื่องการดำเนินงาน การพัฒนาการเด็ก และทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชน ทุกภาคส่วนร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในรูปของแบบของการสอบถาม การสัมภาษณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชารทิพย์ อุดมดี (2552) พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้นแบบ ในลักษณะไตรภาคี 3 ฝ่าย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ปกครองที่เข้ามามีบทบาททางด้านการติดตามและประเมินผล

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ขาดการดำเนินงานการวางแผนที่ดีในการสร้างเครือข่าย อีกทั้งไม่มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับการสร้างเครือข่ายระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเครือข่าย ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ม.ป.ป) กล่าวว่า การสร้างเครือข่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นแหล่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย สร้างความร่วมมือ ความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กของผู้ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมสนับสนุนการประชุมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ดำเนินการตามแผน รายงานให้ผู้บริหารทราบอย่างเป็นทางการ อีกทั้งต้องมีการประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบสำคัญที่สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการให้ข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

3.1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีการกำหนดระยะเวลาเรียนตามความต้องการของชุมชนและความพร้อมขององค์กรบริหารส่วนตำบลโดยควรกำหนดให้มีการปิดภาคเรียนก่อนเปิดปีการศึกษาใหม่
- 2) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ให้เหมาะสมเพียงพอและตรงตามความต้องการ
- 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประสานทีมแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าร่วมตรวจสุขภาพเด็กประจำปี
- 4) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรหรือจัดหางบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเพียงพอและความคล่องตัวในการดำเนินงาน

3.1.2 ด้านบุคลากร

- 1) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดหาบุคลากรเพิ่มเติมในตำแหน่งที่ขาดแคลนและควรมีการแบ่งงานให้บุคลากรที่มีอยู่รับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ผู้บริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลควรออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

3.1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอยู่ให้ได้มาตรฐานเน้นความปลอดภัย
- 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ร่มรื่น โดยเพิ่มพื้นที่สีเขียว จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ
- 3) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐาน

3.1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตรแก่บุคลากร
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินพัฒนาการเด็กแก่ครูและผู้ปกครอง เพื่อจะได้มีความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและเห็นความสำคัญของการประเมิน จะได้มีการประเมินอย่างต่อเนื่อง และทำให้ทราบถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละคน
- 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแยกเด็กตามช่วงอายุ และเน้นการจัดกิจกรรมที่让孩子กล้าแสดงออก
- 4) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กควรให้ความสำคัญด้านโภชนาการสำหรับเด็กมากขึ้น และองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณอาหารสำหรับเด็กเพิ่มเติม เพื่อให้เด็กได้รับสารอาหารครบ 5 หมู่และเพียงพอกับความต้องการ

3.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน ทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก่ชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบบช่วยคิด ช่วยทำ
- 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้วิธีการสอบถามหรือสัมภาษณ์
- 3) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ยอมรับฟังความคิดเห็น ปราศจากอคติ

3.1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประสานงานการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม โดยให้มีผู้ประสานงานส่วนกลางในการดำเนินงานเครือข่าย

2) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง

3) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเครือข่ายในระดับองค์กรบริหารส่วนตำบลด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บรรณานุกรม

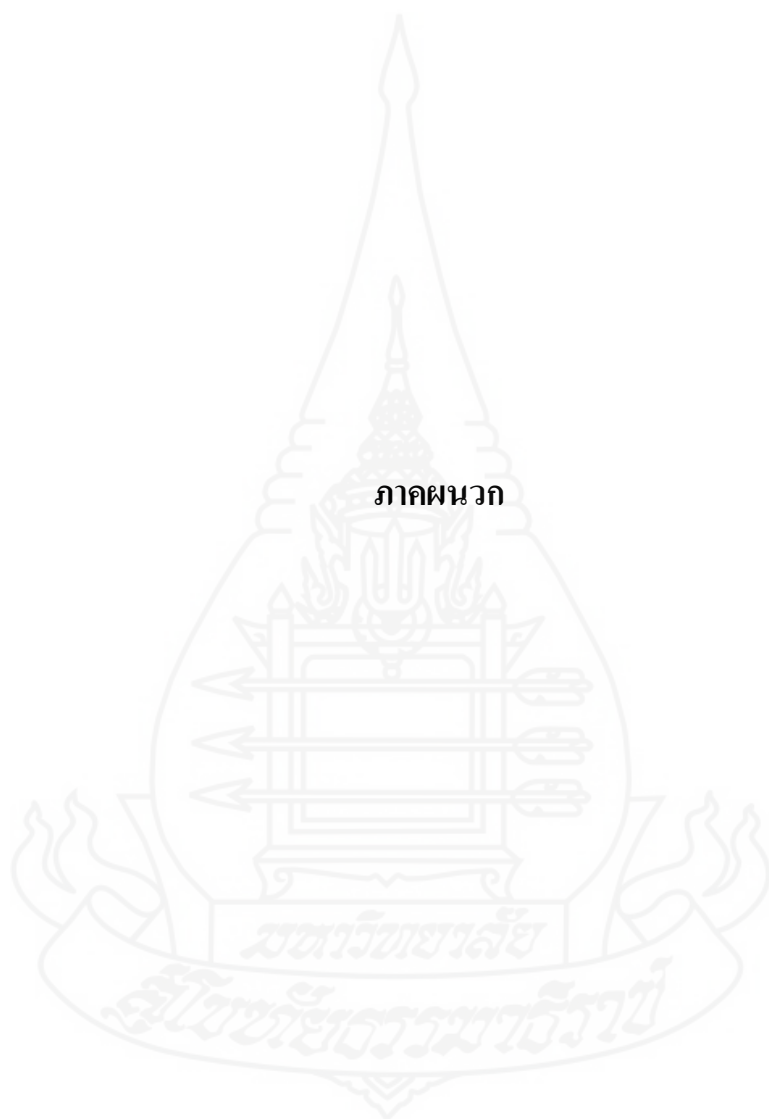

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ม.ป.ท
- _____. (ม.ป.ป.) เครื่องมือการประเมินมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแบบกรอกผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา ม.ป.ท
- _____. (ม.ป.ป.) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ม.ป.ท
- จรรยา ชินสี (2552) “แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิชมนต์ ปัทมเสวี (2548) “สภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ถวิล สารใจ (2553) “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุโขทัย” รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ชนดล ดอนชวนชม (2552) “แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” รายงานการค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธารทิพย์ อุดมดี (2552) “การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บัลลังก์ จันทบูรณ (2545) “แนวทางการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- “พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542” ใน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) *กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ม.ป.ป.) หน้า ม.ป.ท.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545” ใน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) *กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ม.ป.ป.) หน้า ม.ป.ท.
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2552” ใน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) *กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ม.ป.ป.) หน้า ม.ป.ท.
- พงษ์เดช สารการ (2545) *เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ :กรณีการสนทนากลุ่มสถาบันราชภัฏเลย*
- ระพีพรรณ เมืองมูล (2552) “ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลบ้านทราย อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” ใน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป.) *กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ม.ป.ป.) หน้า ม.ป.ท.
- วิจารณ์ กุศลชนะรัตน์ (2548) “ความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” *วารสารท้องถิ่นไทย* 15 (5) : 20
- _____ (2548) “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบทบาทการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” *วารสารท้องถิ่นไทย* 20 (1) :4-9
- หนังสืออำเภอแม่เมาะ ที่ มท 0867.14/2622 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2551 เรื่อง “การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) จากนายอำเภอแม่เมาะ ถึง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ
- อัจฉรา วงษ์เอก (2546) “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการจัดการศึกษา” ใน *ประมวลสาระหุวิชาบริบททางการศึกษา* หน่วยที่ 9 หน้า 211 – 273 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์

ภาคผนวก

ภาคผลวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

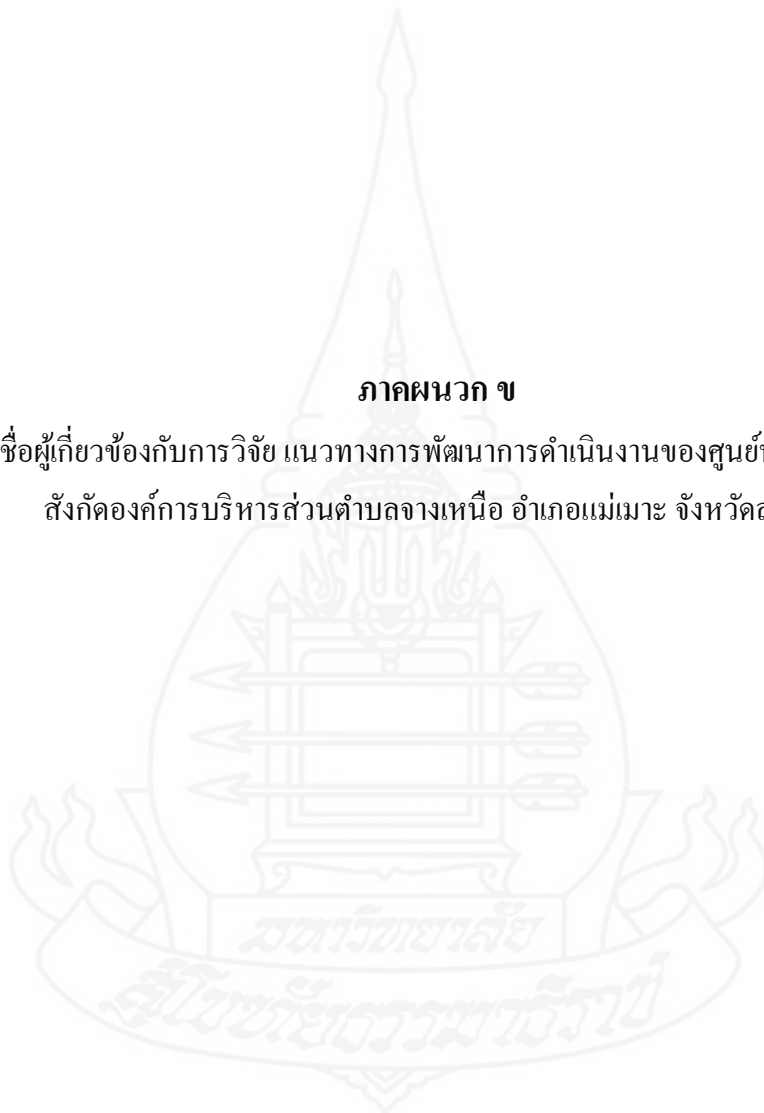

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1. ชื่อ นางสาววรรณิศา ใจกลม
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง
 จังหวัดแพร่
 สถานที่ทำงาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง
 จังหวัดแพร่ โทร 054-625-030
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ บริหารการศึกษา 13 ปี กศน.ได้ผ่านการรับรองคุณภาพจาก
 สมศ.ระดับดีมาก 3.67
2. ชื่อ นายบุญถิ่น อินตะวงค์
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนกอรวกพิทยาสรรค์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนกอรวกพิทยาสรรค์ ตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง
 โทร 087-19160-61
 วุฒิการศึกษา ค.ม. บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ บริหารสถานศึกษา 10 ปี โรงเรียนดีประจำตำบล
3. ชื่อ นางแพตทิษา จันตะไทย
 ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา รักษาการผู้อำนวยการกองการศึกษา
 เทศบาลตำบลแม่เมะ
 สถานที่ทำงาน เทศบาลตำบลแม่เมะ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง โทร 054-340014
 วุฒิการศึกษา ค.ม. บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ บริหารการศึกษา 3 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนอยู่ระดับดีเด่น

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัย แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

รายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
1	นายประจัญ ไชยแก้ว	นายก อบต.จางเหนือ	
2	นายจรูญ ฟองคำ	รอง อบต.จางเหนือ	
3	นายปรีชา กันธิยาใจ	รอง อบต.จางเหนือ	
4	นายพิทักษ์ อินตะวงค์	เลขานุการ นายก อบต. จางเหนือ	
5	นายปวงธรรม อุไรวงศ์	ปลัด อบต.จางเหนือ	
6	นายสมคิด เครือสบจาง	ประธานสภา อบต.จางเหนือ	
7	นายกมล นันทาวงค์	ส.อบต. บ้านนาแซ่ หมู่ที่ 2	
8	นายวิรัตน์ วงค์แจ่ม	ส.อบต. บ้านทาน หมู่ที่ 4	
9	นายประเสริฐ อินเขียวสาย	อบต. บ้านวังตม หมู่ที่ 5	
10	นายจิระศักดิ์ ตะสิทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ สพด.บ้านนาแซ่	
11	นางยุพิน กันธิยาใจ	กรรมการ สพด.บ้านกอรวก	
12	นายสุวิทย์ บาลใจ	ประธานคณะกรรมการ สพด.บ้านทาน	
13	นายทอง แก้วคำงาม	ประธานคณะกรรมการ สพด.บ้านวังตม	
14	นางขวัญรุ่ง กันธิยาใจ	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
15	นางสาวมานิตย์ จันทรวงค์	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
16	นางสาวแสงจันทร์ อุ่นเรือน	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
17	นางสายสิญจน์ เปี้ยสาย	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
18	นางวีรญา สุขประเสริฐ	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
19	นางประภัสสร กันธิยาใจ	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
20	นางสุนิสา วงค์แก้วมูล	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
21	นางเพชรรา แก้วหน่อ	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	
22	นางฟองจันทร์ ยาวิเคียน	ผู้ปกครอง	
23	นางสาวอุบลรัตน์ ลอดเข้า	ผู้ปกครอง	
24	นางสาวจินดา แก้วขาว	ผู้ปกครอง	
25	นางน้อมนงค์ อินเขียวสาย	ผู้ปกครอง	
26	นางสาวณัฏฐนิชา เครือสบจาง	ผู้ปกครอง	
27	นายประจัญ ไหมแก้วสุข	ผู้ปกครอง	

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
28	นางอภิวันท์ นัทรแก้วสีบ	ผู้ปกครอง	
29	นางละมัย มะโนสีบ	ผู้ปกครอง	
30	นางณัฐธิดา พรมวิชัย	ผู้ปกครอง	
31	นางเบญจวรรณ จันทรวงค์	ผู้ปกครอง	
32	นางแสงดาว พุมมา	ผู้ปกครอง	
33	นางลาวัลย์ อินเขียวสาย	ผู้ปกครอง	
34	นางบัวผัน เป็ยสาย	ผู้ปกครอง	
35	นางเสาวนีย์ สายก้อนแก้ว	ผู้ปกครอง	
36	นางอัมพา เกี้ยวแก้ว	ผู้ปกครอง	
37	นางไพลิน อินเล็ก	ผู้ปกครอง	

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

ชุดที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- กลุ่มที่ 1 รองนายก อบต.จางเหนือ ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษา 1 คน ปลัด อบต.จางเหนือ 1 คน ส.อบต. จางเหนือ 4 คน คณะกรรมการ ศพด. 4 คน
- กลุ่มที่ 2 ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก 8 คน

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> • ด้านการบริหารงาน ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ 	<p>1. ท่าน คิดว่า สภาพ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง</p> <p>2. การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ตามความคิดเห็นของท่านมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>1.1. ด้านการบริหารงาน</p> <p><u>การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</u></p> <p>1) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้คำนึงถึงความต้องการของชุมชน และครอบคลุมทุกพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติ หรือไม่มีขั้นตอนใดบ้างที่ไม่ได้ดำเนินการ เพราะเหตุใด</p> <p>2) ท่านคิดว่า การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีปัญหา มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างไร</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> • ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาพัสดุ การเบิกจ่ายงบประมาณ 	<p>3. ตามความเห็นของท่าน คิดว่าเราน่าจะมีแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร</p>	<p><u>การให้บริการฯ</u></p> <p>3) การให้บริการการอบรมเลี้ยงดู การกำหนดระยะเวลาการเรียนรู้ในรอบปี การศึกษา การให้การสนับสนุนอาหารกลางวัน ,อาหาร เสริม(นม), วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน ,การตรวจสุขภาพ เหมาะสม ตรงกับความต้องการ และเพียงพอหรือไม่อย่างไรและการจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเหมาะสมตามวัยของเด็กเล็ก หรือไม่ อย่างไร</p> <p>4) ท่านพบปัญหาในการให้บริการการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร ถ้าพบมีอะไรบ้าง และท่านคิดว่ามีแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานการให้บริการอย่างไร</p> <p><u>1.2 ด้านบริหารงบประมาณ</u></p> <p><u>การจัดสรรงบประมาณ</u></p> <p>1) ก่อนหรือไม่ และได้ปฏิบัติตามระเบียบ หนังสือสั่งการหรือไม่ อย่างไร การจัดสรรงบประมาณ ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล และรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างไร เพียงพอและตรงกับความ ต้องการ มีการสำรวจความต้องการ</p> <p>2) ท่านคิดว่ามีปัญหาในการจัดสรรงบประมาณอย่างไร และควรมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินการจัดสรรงบประมาณอย่างไร เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การสรรหา / คัดเลือกบุคลากร การประเมิน และการพัฒนาบุคลากร 		<p><u>การจัดการพัสดุ</u></p> <p>3) การจัดหาพัสดุ สื่อ หนังสือ อุปกรณ์การเรียน เพียงพอ และตรงตามความต้องการหรือไม่อย่างไร มีการสำรวจความต้องการก่อน หรือไม่</p> <p>4) ท่านคิดว่ามีปัญหา/พบปัญหาในการจัดหาพัสดุ สื่อ หนังสือ อุปกรณ์การเรียน หรือไม่ อย่างไร หากมีปัญหามีอะไรบ้างและควรมีแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินการจัดหาพัสดุอย่างไร</p> <p><u>การเบิกจ่ายงบประมาณ</u></p> <p>5) การเบิกจ่ายงบประมาณ การรับเงิน เบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงิน มีความคล่องตัวมากน้อยเพียงใด มีความโปร่งใส ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกฎหมายหรือไม่ อย่างไร</p> <p>6) ท่านคิดว่า พบปัญหาในการเบิกจ่ายงบประมาณหรือไม่ อย่างไร หากมีพบปัญหาในเรื่องใด และจะมีแนวทางการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณอย่างไรบ้าง</p> <p><u>1.3 บริหารงานบุคคล</u></p> <p><u>การสรรหา/คัดเลือกบุคลากร</u></p> <p>1) การสรรหา/คัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ตรงกับภาระงานและความต้องการหรือไม่ มีความเป็นธรรม โปร่งใส หรือไม่ อย่างไร การสรรหาจำนวนบุคลากรมีเพียงพอมากน้อยเพียงใด และดำเนินการตามขั้นตอนการสรรหา/คัดเลือก หรือไม่ ขั้นตอนใดบ้างที่ไม่ได้ดำเนินการ เพราะเหตุใด</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p>2) ท่านคิดว่า การสรรหา/คัดเลือกบุคลากรพบปัญหาหรือไม่ถ้าพบจะมีแนวทางพัฒนาการดำเนินการสรรหา/คัดเลือกบุคลากร อย่างไร</p> <p><u>การประเมินผลการปฏิบัติงาน</u></p> <p>3) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก หรือไม่ และการประเมินการปฏิบัติงานเมื่อใกล้สิ้นสุดสัญญาจ้าง มีการประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการ และกำหนดขั้นตอนการประเมินหรือไม่ อย่างไร</p> <p>4) ตามความเห็นของท่าน มีปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร หรือไม่ อย่างไร พบปัญหาใดบ้าง และจะมีแนวทางการพัฒนาการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างไร</p> <p><u>การพัฒนาบุคลากร</u></p> <p>5) มีการพัฒนาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร</p> <p>6) ตามความเห็นของท่าน มีปัญหาการพัฒนาบุคลากรหรือไม่ มากน้อยเพียงใด พบปัญหาอะไรบ้าง และจะมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินการพัฒนาบุคลากร อย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น/ความคิดเห็น สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนอกเหนือจากการที่ได้สนทนาอีกหรือไม่ หากมีท่านสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการ</p>		<p>ด้านบุคลากร</p> <p><i>การกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคลากร</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ตามตำแหน่ง หน้าที่ ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร มีความเหมาะสม หรือไม่ เพียงใด เป็นไปตามกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดหรือไม่ อย่างไร 2) พบปัญหาการกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคลากร หรือไม่ พบในเรื่องใดบ้าง และท่านคิดว่าจะมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคลากร อย่างไร 3) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร มีความรู้ความสามารถตรงตามคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ หรือไม่ อย่างไร 4) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร มีปัญหาในเรื่องความรู้ ความสามารถตรงตามคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ หรือไม่ อย่างไร ในเรื่องใดบ้าง และจะมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานอย่างไร 5) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการศึกษา มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร และท่านคิดว่าอยากให้บุคลากรดังกล่าวมีส่วนในการขับเคลื่อนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น/ความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้านบุคลากร นอกเหนือจากการที่ได้สนทนาก็หรือไม่ หากมีท่านสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง อาคารสถานที่ ที่ตั้ง จำนวนชั้น ทางเข้า-ออก ประตู-หน้าต่าง บันได และพื้นที่ใช้สอย ด้านสิ่งแวดล้อม แสงสว่าง เสียง รั้ว การถ่ายเท อากาศ สภาพแวดล้อม มลภาวะ พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ระเบียบ ด้านความปลอดภัย การกำหนด มาตรการป้องกันความปลอดภัย มาตรการเตรียมความพร้อมรับ สถานการณ์ฉุกเฉิน</p>		<p>ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย</p> <p><u>อาคาร สถานที่</u></p> <p>1) อาคาร สถานที่ มีองค์ประกอบ ได้แก่ ที่ตั้ง จำนวนอาคาร ทางเข้า-ออก ประตู-หน้าต่าง บันได พื้นที่ใช้สอย เหมาะสม และเพียงพอ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดหรือไม่ อย่างไร</p> <p>2) ท่านคิดว่า มีปัญหาด้านอาคาร สถานที่ หรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง และจะมีแนวทางการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ อย่างไร</p> <p><u>สิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก และความปลอดภัย</u></p> <p>3) สิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก และความปลอดภัย ด้านแสงสว่าง เสียง การถ่ายเท อากาศ รั้ว สภาพแวดล้อม มลภาวะ พื้นที่กลางแจ้ง ระเบียบ มาตรการป้องกันความปลอดภัย มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินมีความเหมาะสม และเพียงพอ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดหรือไม่ อย่างไร</p> <p>4) ท่านคิดว่า มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก และความปลอดภัย หรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง ถ้ามีแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก และความปลอดภัย อย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น/ความคิดเห็น สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้าน อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย นอกเหนือจากการที่ได้สนทนาก็ หรือไม่มี หากมีท่านสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินผลพัฒนาการ และโภชนาการ</p>		<p>ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร</p> <p><u>หลักสูตร</u></p> <p>1) การจัดทำหลักสูตรตรงตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน และปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดทำหลักสูตร หรือไม่ ขั้นตอนใดบ้างที่ไม่ได้ดำเนินการ เพราะเหตุใด และได้เปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หรือไม่ มากน้อยเพียงใด</p> <p>2) ท่านคิดว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีจะมีแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตร อย่างไร</p> <p><u>การจัดกิจกรรมประสบการณ์ กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</u></p> <p><u>ประเมินผลพัฒนาการ</u></p> <p>3) การจัดทำแผนจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตร หรือไม่ มากน้อยเพียงใด</p> <p>4) การจัดกิจกรรมประสบการณ์ กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความหลากหลาย และเหมาะสมกับวัยของเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร</p> <p>5) มีสื่อ นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ และเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร</p> <p>6) มีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ อย่างไร</p> <p>7) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรม ประสบการณ์ กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อวัสดุ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ และการประเมินผลพัฒนาการของเด็กพบปัญหาในเรื่อง ใดบ้าง เพราะเหตุใด และจะมีแนวทางการพัฒนา อย่างไร</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p><u>โภชนาการ</u></p> <p>8) มีการจัดโภชนาการ อาหารกลางวัน เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของเด็กเล็ก หรือไม่ อย่างไรและมีการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กหรือไม่ มากน้อยเพียงใด</p> <p>9) ท่านคิดว่า พบปัญหาด้านโภชนาการ หรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง และจะมีแนวทางการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาด้านโภชนาการอย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น/ความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร นอกเหนือจากการที่ได้สนทนาก่อนหรือไม่ หากมีท่านสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้</p>	
<p>ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ อาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร และความสัมพันธ์ชุมชน</p>		<p>ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน</p> <p>1) มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดทำหลักสูตร สนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม การประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>2) ท่านคิดว่า การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านวิชาการ มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางแก้ไขและพัฒนาอย่างไร</p> <p>3) มีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านอาคาร สถานที่ ได้แก่ การร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>4) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านอาคารสถานที่ มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางแก้ไขอย่างไร</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p>5) มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านงบประมาณ ได้แก่ การระดมทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>6) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางแก้ไขและพัฒนาอย่างไร</p> <p>7) มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านบุคลากร ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาบุคลากร ร่วมอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ กิจกรรม ดูแลความปลอดภัยของเด็กเล็กหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>8) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านบุคลากร มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางแก้ไขและพัฒนาอย่างไร</p> <p>9) มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมสัมพันธ์ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน สมุดสื่อสาร ป้ายประชาสัมพันธ์ มุมเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการด้านอื่นๆ การส่งเสริม สนับสนุนจากชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>10) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และจะมีแนวทางแก้ไขและพัฒนาอย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น/ความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน นอกเหนือจากการที่ได้สนทนาก็หรือไม่ หากมีท่านสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด</p>		<p>ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>1) มีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ได้แก่ การสนับสนุนการจัดประชุม หารือ การดำเนินงานเครือข่ายระหว่าง อปท. เผยแพร่งานพัฒนาเครือข่าย หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>2) ท่านคิดว่า ในการให้การส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด มีปัญหาหรือไม่ ในเรื่องใด และต้องการให้ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องใดบ้าง</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น/ความคิดเห็นสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาในด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย นอกเหนือจากการที่ได้สนทนาก็หรือไม่ หากมีท่านสามารถเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมได้</p>	

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล : แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

ชุดที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองเด็กเล็ก จำนวน 16 คน

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การบริหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> • ด้านการบริหารงาน ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์ 	<p>1. ท่านคิดว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ในปัจจุบันเป็นอย่างไรบ้าง</p> <p>2. การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ตามความคิดเห็นของท่านมีปัญหาหรือไม่ อย่างไร</p>	<p>ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>1.1 ด้านการบริหารงาน</p> <p><u>การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</u></p> <p>1) ท่านคิดว่าการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตรงตามต้องการของชุมชน และครอบคลุมทุกพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร มีการสำรวจความต้องการของชุมชนก่อนหรือไม่</p> <p>2) ท่านคิดว่าการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวมีปัญหาหรือไม่ เพียงใด ถ้ามีปัญหา อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง และทำอย่างไร</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> • ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณ การจัดหาพัสดุ การเบิกจ่ายงบประมาณ 	<p>3. ตามความเห็นของท่าน คิดว่าเราน่าจะมีวิธีการปรับปรุง/แก้ไขการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร</p>	<p><u>การให้บริการ</u></p> <p>3) ท่านคิดว่า บุคลากรของท่านได้รับการอบรมเลี้ยงดู การกำหนดระยะเวลาเปิดภาคเรียน การสนับสนุนจัดอาหารกลางวัน ,อาหาร เสริม(นม),ของเล่น,ของใช้ส่วนตัว ,การตรวจสุขภาพ เหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ อย่างไรและการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความเหมาะสมกับวัยหรือไม่ อย่างไร</p> <p>4) ตามความเห็นของท่านคิดว่า บุคลากรของท่านได้รับการบริการการอบรมเลี้ยงดู จัดการเรียนการสอน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพียงพอหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาในเรื่องใดบ้าง และท่านคิดว่าอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงแก้ไขอย่างไร</p> <p><u>1.2 ด้านบริหารงบประมาณ</u></p> <p><u>การจัดสรรงบประมาณ</u></p> <p>1) การจัดสรรเงิน ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล และรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างไร มีความเพียงพอตรงกับความต้องการ และมีการสำรวจความต้องการก่อนหรือไม่</p> <p>2) ท่านคิดว่ามีปัญหาในการจัดสรรเงินหรือไม่ อย่างไร ถ้ามี อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงแก้ไขอย่างไร</p> <p><u>การจัดหาพัสดุ</u></p> <p>4) การจัดซื้อหนังสือ ของเล่น ท่านคิดว่าเพียงพอ และตรงตามความต้องการหรือไม่ อย่างไร มีการสำรวจความต้องการก่อนหรือไม่</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> • ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การสรรหา / คัดเลือก บุคลากร การประเมิน และการพัฒนาบุคลากร 		<p>5) ท่านคิดว่ามีปัญหา/พบปัญหาในการซื้อหนังสือ ของเล่นหรือไม่ อย่างไร ปัญหาที่พบมีอะไรบ้าง และอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงแก้ไข อย่างไร</p> <p><i>การเบิกจ่ายงบประมาณ</i></p> <p>6) การเบิกจ่ายเงิน การรับเงิน เบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงิน ท่านคิดว่ามีความรวดเร็วหรือไม่</p> <p>7) ท่านคิดว่า พบปัญหาในการเบิกจ่ายเงินหรือไม่ อย่างไร ถ้าพบปัญหา พบในเรื่องใด และอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด อย่างไร</p> <p><i>1.3 ด้านบริหารงานบุคคล</i></p> <p><i>การสรรหา/คัดเลือกบุคลากร</i></p> <p>1) ท่านคิดว่าการสรรหา/คัดเลือกครู มีการประกาศ/ประชาสัมพันธ์ให้ทราบหรือไม่ ความเป็นธรรม โปร่งใส หรือไม่ อย่างไร จำนวนครูมีเพียงพอหรือไม่</p> <p>2) ท่านคิดว่า การสรรหา/คัดเลือกครูพบปัญหาหรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง ถ้ามี ปัญหา ตามความเห็นของท่านจะให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก้ปัญหาอย่างไร</p> <p><i>การประเมินผลการปฏิบัติงาน</i></p> <p>3) ท่านคิดว่า การประเมินผลการทำงานของครู และการประเมินเมื่อใกล้สิ้นสุดสัญญาจ้าง มีการประเมินในรูปแบบของคณะกรรมการ และกำหนดขั้นตอนการประเมินหรือไม่ อย่างไร</p> <p>4) ตามความเห็นของท่านพบปัญหาการประเมินผลการทำงานของครู หรือไม่ อย่างไร ถ้าพบปัญหาใดบ้าง และอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงแก้ไข อย่างไร</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p><u>การพัฒนาบุคลากร</u></p> <p>5) มีการพัฒนาครูโดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ศึกษาต่อ ศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้พัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร</p> <p>6) ตามความเห็นของท่านพบปัญหาการพัฒนาครูหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ถ้าพบ พบปัญหาอะไรบ้าง และอยากให้ปรับปรุงแก้ไขอย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอีกหรือไม่ อย่างไร นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น</p>	
<p>ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหัวหน้าส่วนราชการ</p>		<p>ด้านบุคลากร</p> <p><u>การกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของบุคลากร</u></p> <p>1) ท่านคิดว่า การกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการศึกษา เหมาะสม หรือไม่ เพียงใด</p> <p>2) ท่านพบปัญหาการกำหนดคุณสมบัติ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการศึกษา หรือไม่ ถ้าพบ พบในเรื่องใดบ้าง และตามความเห็นของท่าน อยากให้ปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p>3) ท่านคิดว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการ ศึกษา มีความรู้ ความสามารถตรงตามคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร และควรมีคุณลักษณะเด่นในด้านใดบ้าง</p> <p>4) ท่านคิดว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการ ศึกษา มีความรู้ ความสามารถตรงตามคุณสมบัติ และบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร ในเรื่องใดบ้าง และอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานด้านบุคลากรเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอีกหรือไม่ อย่างไร นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น</p>	
<p>ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง อาคาร สถานที่ ที่ตั้ง จำนวนชั้น ทางเข้า – ออก ประตู – หน้าต่าง บันได และพื้นที่ใช้สอย</p>		<p>ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย</p> <p><u>อาคาร สถานที่</u></p> <p>1) ท่านคิดว่า อาคาร สถานที่ ได้แก่ ที่ตั้ง จำนวนอาคาร ทางเข้า-ออก ประตู- หน้าต่าง บันได พื้นที่ใช้สอย เหมาะสม และเพียงพอ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด</p> <p>2) ท่านคิดว่า มีปัญหาด้านอาคาร สถานที่ หรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง และอยากให้ปรับปรุง/แก้ไขอย่างไรบ้าง</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านสิ่งแวดล้อม แสงสว่าง เสียง รั้ว การถ่ายเทอากาศ สภาพแวดล้อม มลภาวะ พื้นที่เล่น กลางแจ้ง ระเบียบ ด้านความปลอดภัย การกำหนดมาตรการ ป้องกันความปลอดภัย มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน</p>		<p><u>สิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก และความปลอดภัย</u></p> <p>3) ท่านคิดว่า ห้องเรียน มีแสงสว่าง มีการถ่ายเทอากาศ เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และมีเสียงรบกวน หรือไม่ สภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีรั้วกัน มีสภาพแวดล้อม มีพื้นที่กลางแจ้ง ระเบียบ เพียงพอ และเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการรักษาความปลอดภัย เช่น เครื่องตัดไฟ ถังดับเพลิง อุปกรณ์ที่มีความแข็งแรง มีมุ้งลวด เป็นต้น เหมาะสม และเพียงพอ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และท่านคิดว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการฝึกซ้อม การป้องกันอุบัติเหตุ การอบรมการปฐมพยาบาล การมีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพและพัฒนาการของเด็ก และมีระบบการรับ-ส่งเด็ก หรือไม่ อย่างไร มีครบทุกด้านหรือไม่ ด้านใด/เรื่องใดบ้างที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ได้ดำเนินการ</p> <p>4) ท่านคิดว่า มีปัญหาด้านห้องเรียน สภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมาตรการการรักษาความปลอดภัย หรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง และอยากให้มีการปรับปรุง/แก้ไข เพิ่มเติมในเรื่องใดบ้าง อย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานด้านอาคาร สถานที่ ห้องเรียน สภาพแวดล้อมบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมาตรการการรักษาความปลอดภัย เพิ่มเติมอีกหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอีกหรือไม่ อย่างไร นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การประเมินผลพัฒนาการ และโภชนาการ</p>		<p>ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร</p> <p><u>หลักสูตร</u></p> <p>1) ท่านคิดว่าการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตรงตามสภาพของชุมชนและเหมาะสมกับเด็กเล็ก หรือไม่ มากน้อยเพียงใด</p> <p>2) ท่านคิดว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนของเด็กหรือไม่อย่างไรและตามความเห็นของท่าน อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรอย่างไร ให้ตรงตามความต้องการ ตามสภาพของชุมชน และเหมาะสมกับวัยเด็ก</p> <p><u>การจัดกิจกรรมประสบการณ์ กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประเมินผลพัฒนาการ</u></p> <p>3) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมในแต่ละวัน และกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเด็ก วันพ่อ-วันแม่ เป็นต้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดได้หลากหลาย น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัยของเด็กเล็กบุตรหลานของท่านหรือไม่อย่างไร</p> <p>4) ท่านคิดว่า มีมุมเล่นต่างๆ ที่เพียงพอ และเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร</p> <p>5) มีการวัดและประเมินผลพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ อย่างไร และได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบบ้างหรือไม่ โดยวิธีใด</p> <p>6) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมในแต่ละวัน กิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ มุมเล่นต่างๆ และการประเมินผลพัฒนาการของเด็กพบปัญหาในเรื่องใดบ้าง เพราะเหตุใด มีแนวทางแก้ไขและพัฒนาอย่างไร</p> <p>7) ท่านคิดว่า อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมอย่างไรบ้าง</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p><u>โภชนาการ</u></p> <p>8) ท่านคิดว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอาหาร เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของเด็กเล็ก หรือไม่ อย่างไร และมีการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง เทียบกับมาตรฐานการเจริญเติบโตของเด็กทำเป็นประจำหรือไม่ ถ้าเด็กเล็กมีปัญหาต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินการส่งเสริมหรือไม่ อย่างไร และได้แจ้งให้ผู้ปกครองทราบบ้างหรือไม่ โดยวิธีใด</p> <p>9) ท่านคิดว่า พบปัญหาด้านการจัดอาหารให้กับเด็ก และมาตรการการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก หรือไม่ ในเรื่องใดบ้าง และอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการส่งเสริม ปรับปรุง/แก้ไข อย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมในแต่ละวัน กิจกรรมวันสำคัญ การประเมินพัฒนาการ และด้านโภชนาการ เพิ่มเติมอีกหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอีกหรือไม่ อย่างไร นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น</p>	
<p>ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ อาคารสถานที่ งบประมาณ บุคลากร และความสัมพันธ์ชุมชน</p>		<p>ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน</p> <p>1) ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการทำกิจกรรมการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯหรือไม่ มากน้อยเพียงใดอย่างไร โดยวิธีการใด</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p>2) ท่านคิดว่าในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านการจัดทำหลักสูตร สนับสนุนแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการทำกิจกรรม การประเมินคุณภาพการจัด ประสบการณ์ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์ฯ มีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีมี อะไรบ้าง และตามความเห็นของท่านคิดว่า อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการ ปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร</p> <p>3) ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สินหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร โดยวิธีการใด</p> <p>4) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมด้านการร่วมพัฒนา ปรับปรุงอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ร่วมเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สิน อาคารสถานที่ มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และตามความเห็นของท่านคิดว่า อยากให้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการ ปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร</p> <p>5) ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการสนับสนุนเงินในการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร โดยวิธีการใด</p> <p>6) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงิน เพื่อใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และตาม ความเห็นของท่านคิดว่า อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการ ปรับปรุง/แก้ไข อย่างไร</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
		<p>7) ท่านคิดว่า ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครู ร่วมอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ ดูแลความปลอดภัยของเด็กเล็ก หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร โดยวิธีการใด</p> <p>8) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาครู ร่วมอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ ดูแลความปลอดภัยของเด็กเล็ก มีปัญหาหรือไม่ อะไรบ้าง และตามความเห็นของท่านคิดว่า อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการ ปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร</p> <p>9) ท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน สมุดสื่อสาร ป้ายประชาสัมพันธ์ มุมเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ และให้บริการด้านอื่นๆ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร โดยวิธีการใด</p> <p>10) ท่านคิดว่า ในการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กิจกรรมเยี่ยมบ้าน สมุดสื่อสาร ป้ายประชาสัมพันธ์ มุมเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆ และให้บริการด้านอื่นๆ มีปัญหาหรือไม่ ในด้านใดบ้าง และตามความเห็นของท่านคิดว่า อยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปรับปรุงในเรื่องใด อย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอีกหรือไม่ อย่างไร นอกจากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น</p>	

กรอบตัวแปร (นิยามศัพท์เฉพาะ)	คำถามหลัก	คำถามรอง	หมายเหตุ
<p>ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด</p>		<p>ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>1) ท่านคิดว่า อบต. ส่งเสริมสนับสนุนการประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนการจัดประชุมครู การดำเนินงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เผยแพร่งานพัฒนาการประสานงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งในระดับ อบต. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อย่างไร</p> <p>2) ท่านคิดว่า ในการให้การส่งเสริมสนับสนุนการประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนการจัดประชุมครู การดำเนินงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เผยแพร่งานพัฒนาการประสานงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งในระดับ อบต. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด มีปัญหาหรือไม่ ในเรื่องใด และอยากให้ อบต.ปรับปรุง/แก้ไขในเรื่องใดบ้าง อย่างไร</p> <p>***ท่านใดมีข้อคิดเห็น สภาพ ปัญหาของการดำเนินงานด้านส่งเสริมการประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพิ่มเติมอีกหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะอีกหรือไม่ อย่างไร จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น</p>	

แนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อตรวจสอบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ

ประเด็นคำถาม

- 1) จากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เรื่อง สภาพ ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือในด้านต่างๆ ท่านในฐานะผู้บริหาร คิดว่าเป็นอย่างไรบ้าง
- 2) ท่านในฐานะผู้บริหารคิดว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นอย่างไรบ้าง เป็น ประโยชน์ เหมาะสมหรือไม่ มีความเป็นไปได้ หรือสามารถดำเนินการได้มากน้อยเพียงใด และถ้าเป็นไปได้จะต้องทำอย่างไร ในแต่ละข้อ/ ประเด็น

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา ตามความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาตาม ความเห็นของคณะผู้บริหาร	หมายเหตุ
ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1. การจัดระบบเอกสารประเมินพัฒนาการ การจัดเตรียม เอกสารในปีการศึกษาใหม่ ล้าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ 2. ช่วงหลังสงกรานต์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ส่งเด็กเล็กเข้า เรียน	1. ควรปิดภาคเรียนในหลังสงกรานต์ 2-3 สัปดาห์		

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา ตามความเห็นของที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาตาม ความเห็นของคณะผู้บริหาร	หมายเหตุ
<p>3. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอ</p> <p>.....</p> <p>4. ไม่มีแพทย์ร่วมตรวจสุขภาพเด็กเล็ก</p> <p>.....</p> <p>5. งบประมาณการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอ</p> <p>6. การเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัวมีขั้นตอนและรายละเอียดมาก</p> <p>7. การจัดหา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆไม่ตรงตามความต้องการ ไม่เพียงพอ บางชนิดไม่เหมาะสมกับวัยเด็ก</p> <p>.....</p> <p>8. จำนวนครูไม่เพียงพอ</p> <p>9. ไม่ครบตำแหน่งหน้าที่</p>	<p>2. จัดให้เพียงพอกับจำนวนเด็กหรือตามความเหมาะสม</p> <p>สำรวจความต้องการก่อนให้การสนับสนุน</p> <p>.....</p> <p>3. ควรให้แพทย์ร่วมในการตรวจสุขภาพประจำปี</p> <p>.....</p> <p>4. ช่วงทำแผน ข้อบัญญัติ ให้ ส.อบต. ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมกันเสนอ โครงการ ขอรับการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ</p> <p>5. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น เช่น กฟผ. หก-พม สมาคมฯ ธนาคารรักษ์หมู่บ้าน เป็นต้น</p> <p>6. สำรวจความต้องการ จัดหาให้เพียงพอ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อเพิ่มเติม</p> <p>.....</p> <p>7. จัดหาบุคลากรเพิ่มเติม</p> <p>8. ขอความร่วมมือจากชุมชน โดยผู้สูงอายุมาช่วยดูแลเด็ก ในขณะที่ครูต้องทำความสะอาด</p> <p>9. ประกาศยกย่องชมเชย ครูที่มีผลงานดีเด่น</p> <p>10. ควรนำผลการประเมินการปฏิบัติงานมาใช้ในการวางแผนพัฒนาบุคลากร</p>		

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา ตามความเห็นของที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาตาม ความเห็นของคณะผู้บริหาร	หมายเหตุ
<p style="text-align: center;">ด้านบุคลากร</p> <p>1. บุคลากรทำหน้าที่หลายตำแหน่ง ปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็มที่</p> <p>2. ผู้บริหารไม่เข้าตรวจเยี่ยม สพด. อย่างสม่ำเสมอ</p> <p style="text-align: center;">ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย</p> <p>1. อาคารไม่ได้มาตรฐาน</p> <p>2. ห้องเรียนคับแคบ ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก ไม่สะดวกในการจัดกิจกรรม</p> <p>3. ห้องส้วมไม่ได้มาตรฐาน ไม่เหมาะสมกับเด็ก</p> <p>4. สพด. มีพื้นที่ในการทำกิจกรรมกลางแจ้งแคบ</p> <p>5. บริเวณไม่มีต้นไม้ที่ให้ความร่มรื่น</p> <p>6. พื้นที่บางแห่งมีสภาพขรุขระ</p> <p>7. ไม่มีการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุ</p> <p>8. บุคลากรใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยไม่เป็น</p>	<p>1. ควรจัดหาบุคลากรเพิ่มในตำแหน่งที่ขาด เช่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักการภารโรง</p> <p>2. ควรเสนอโครงการออกตรวจเยี่ยมการดำเนินงานของ สพด. เพื่อขอรับการตรวจเยี่ยม</p> <p>3. ควรรายงานผลการดำเนินงานของ สพด. ให้ผู้บริหารทราบ</p> <p>1. อบต. ควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารหลังใหม่</p> <p>2. ปรับปรุง อาคารที่มีอยู่เดิมให้ได้มาตรฐาน</p> <p>3. การปรับปรุงอาคาร อบต. จัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ขอความร่วมมือด้านแรงงานจากผู้ปกครอง ชุมชน</p> <p>4. ควรจัดหาพื้นที่เพิ่มเติม หรือปรับพื้นที่ให้เหมาะสมตามสภาพพื้นที่</p> <p>5. ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความร่มรื่นสวยงาม</p> <p>6. ปรับพื้นที่สนามให้มีความปลอดภัย โดยใช้ทรายรองพื้น</p> <p>7. ขอความร่วมมือแรงงานจากชุมชน</p> <p>8. ควรจัดฝึกอบรมการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยให้กับบุคลากร</p>		

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา ตามความเห็นของที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาตาม ความเห็นของคณะผู้บริหาร	หมายเหตุ
9. บุคลากรไม่เคยรับการฝึกอบรมปฐมพยาบาลเบื้องต้น	9. ควรมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยฉุกเฉิน		
<p style="text-align: center;">ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร</p> <p>1. บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้เรื่องการจัดทำหลักสูตร</p> <p>2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครอบคลุมเด็กที่มีอายุต่างกันทำได้ยาก</p> <p>3. สื่อที่จัดซื้อส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก จำนวนไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกหน่วยการเรียนรู้</p> <p>4. ขาดแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลาย</p> <p>5. ผศด. ร้อยละ 20 ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจวิธีประเมินพัฒนาการที่ถูกต้อง ไม่ให้ความสำคัญในการประเมิน</p>	<p>1. ควรให้ความรู้เรื่องจากจัดทำหลักสูตรกับผู้ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2. ควรแยกชั้นเรียนตามช่วงอายุของเด็ก โดยประยุกต์ใช้ห้องเรียนตามสภาพ เช่น เพิ่มห้องเรียนโดยใช้ห้องนอน</p> <p>3. ควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กกล้าแสดงออก</p> <p>4. หางบประมาณจากแหล่งอื่นเพิ่มเติมในการจัดซื้อ</p> <p>5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อเพิ่มเติม วัสดุในห้องถิ่นที่ไม่แพง</p> <p>6. จัดซื้อสื่อให้มีขนาดใหญ่</p> <p>7. ควรส่งเสริมให้มีการเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น สวนสัตว์ปางช้าง</p> <p>8. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน</p>		

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา ตามความเห็นของที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาตาม ความเห็นของคณะผู้บริหาร	หมายเหตุ
<p>.....</p> <p>6. เด็กเล็ก ร้อยละ 5 มีน้ำหนัก ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>7. ผู้ปกครองขาดความรู้ด้าน โภชนาการ</p> <p>8. ขาดการประสานความร่วมมือด้าน โภชนาการระหว่างครู กับผู้ปกครอง</p> <p>.....</p> <p>ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน</p> <p>1. ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นแบบร่วมแรงมากกว่าร่วมคิด เนื่องจากคิดว่าตนมีความรู้ น้อย</p> <p>2. บุคคลส่วนใหญ่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>3. ส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมจะเป็นผู้ปกครองเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้น</p> <p>4. ขาดการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p>	<p>9. จัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการประเมินพัฒนาการแก่ครู และผู้ปกครอง</p> <p>.....</p> <p>10. ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้ พร้อมคำแนะนำแก่ผู้ปกครอง ในเรื่องพฤติกรรมกรกิน อาหารที่มีประโยชน์</p> <p>11. ควรมีการประสานความร่วมมือกันระหว่างครูกับ ผู้ปกครอง</p> <p>.....</p> <p>1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กทราบเป็นระยะ</p> <p>2. ควรให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการพัฒนาเด็ก การดำเนินงาน ทิศทางและแนวทางการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก</p>		

ปัญหา	แนวทางการพัฒนา ตามความเห็นของที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการพัฒนาตาม ความเห็นของคณะผู้บริหาร	หมายเหตุ
<p>.....</p> <p>ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>1. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ขาดการดำเนินการวางแผนที่ดีในการสร้างเครือข่าย</p> <p>2. ยังไม่มีคณะกรรมการดำเนินงาน ไม่มีผู้ที่เป็นตัวกลางในการดำเนินงาน</p> <p>3. ไม่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันอย่างชัดเจน</p> <p>.....</p> <p>4. ในระดับองค์กรบริหารส่วนตำบล ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของเครือข่าย</p>	<p>3. สนับสนุนให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้รูปของคณะกรรมการ การสนทนากลุ่ม การสอบถาม การสัมภาษณ์</p> <p>.....</p> <p>1. ควรมีผู้เป็นตัวกลางประสานงาน ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ</p> <p>2. ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นทางการ</p> <p>.....</p> <p>3. ควรมีการประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย</p>		

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวสุพัตรา มาคหมาย
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	ตำบลพระหลวง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่
ประวัติการศึกษา	ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2546
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลจางเหนือ อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา

